

Projektni doprinos Lokalne akcijske grupe Baranja lokalnom i ruralnom razvoju

---

Maršić, Marija

Master's thesis / Diplomski rad

2022

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj:

**Josip Juraj Strossmayer University of Osijek, Faculty of Agrobiotechnical Sciences Osijek /
Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku, Fakultet agrobiotehničkih znanosti Osijek**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:151:919786>

Rights / Prava: [In copyright](#) / [Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-12-23**

Sveučilište Josipa Jurja
Strossmayera u Osijeku

**Fakultet
agrobiotehničkih
znanosti Osijek**

Repository / Repozitorij:

[Repository of the Faculty of Agrobiotechnical
Sciences Osijek - Repository of the Faculty of
Agrobiotechnical Sciences Osijek](#)

SVEUČILIŠTE JOSIPA JURJA STROSSMAYERA U OSIJEKU

FAKULTET AGROBIOTEHNIČKIH ZNANOSTI OSIJEK

Marija Maršić

Diplomski studij Agroekonomika

**PROJEKTNI DOPRINOS LOKALNE AKCIJSKE GRUPE BARANJA
LOKALNOM I RURALNOM RAZVOJU**

Diplomski rad

Osijek, 2022.

SVEUČILIŠTE JOSIPA JURJA STROSSMAYERA U OSIJEKU
FAKULTET AGROBIOTEHNIČKIH ZNANOSTI OSIJEK

Marija Maršić

Diplomski studij Agroekonomika

**PROJEKTNI DOPRINOS LOKALNE AKCIJSKE GRUPE BARANJA
LOKALNOM I RURALNOM RAZVOJU**

Diplomski rad

Povjerenstvo za ocjenu i obranu diplomskog rada:

prof. dr. sc. Tihana Sudarić, predsjednik

izv. prof. dr. sc. Snježana Tolić, mentor

dr. sc. Olgica Klepač, član

Osijek, 2022.

SADRŽAJ

1.	UVOD	1
2.	PREGLED LITERATURE	2
3.	MATERIJAL I METODE	5
4.	REZULTATI	6
4.1.	LAG Baranja	6
4.1.3.	Provedba Lokalne razvojne strategije LAG-a Baranja	10
4.2.1.	Analiza ostvarenih ciljeva i rezultata provedbe Lokalne razvojne strategije	13
4.2.2.	Disperzija odabranih projekata u okviru Cilja 1, Cilja 2 i Cilja 3.....	16
4.2.3.	Projekti suradnje s drugim LAG-ovima	17
4.2.4.	Provedba programa LEADER/CLLD u prijelaznom razdoblju	21
4.2.	Rezultati provedenog istraživanja	22
5.	RASPRAVA	34
6.	ZAKLJUČAK	35
7.	POPIS LITERATURE	36
8.	SAŽETAK	38
9.	SUMMARY	39
10.	PRILOZI	40
11.	POPIS TABLICA	44
12.	POPIS SLIKA	44
13.	POPIS GRAFIKONA	45

TEMELJNA DOKUMENTACIJSKA KARTICA

BASIC DOCUMENTATION CARD

POPIS KRATICA

APRRRR - Agencija za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju

CLLD -Lokalni razvoj vođen zajednicom (Communitylocal led development)

EU - Europska unija

LAG - Lokalna akcijska grupa

LEADER - Program Europske unije za razvoj ruralnih područja fran. Liaison Entre Actions de
Développement de l'EconomieRurale

LMH - Leader mreža Hrvatske

LRS Lokalna razvojna strategija

RH - Republika Hrvatska

TO - tip operacije

1. UVOD

Ruralni prostor Baranje sve više napreduje iz godine u godinu. U velikoj su mjeri za to zaslužni projekti koji se provode posredstvom Lokalne akcijske grupe Baranja (LAG Baranja) uz sufinanciranje sredstvima EU fondova. Iskustva diljem Europe pokazuju veliki značaj europskih ruralnih programa i EU fondova za ruralni razvoj, jer raznolikim mjerama i sufinanciranjem popunjavaju jaz između realnih potreba ruralnih zajednica i skromnih budžeta jedinica lokalne samouprave ruralnih područja.

Lokalne akcijske grupe (LAG-ovi) su oblici društvene organizacije koji u značajnoj mjeri pridonose lokalnom i ruralnom razvoju. LAG-ovi provode ruralni razvoj kroz implementaciju svojih lokalnih razvojnih strategija u okviru LEADER/CLLD pristupa koji predstavlja inicijativu Europske unije za potporu projektima ruralnog razvoja na lokalnoj razini u svrhu revitalizacije ruralnih područja i stvaranja novih radnih mjesta. Pristup se oslanja na izradu i provedbu lokalnih razvojnih strategija (LRS) koje omogućuju integralnu provedbu gospodarske i socijalne kohezije, a provode ih lokalne akcijske grupe (Tolić i sur., 2019).

Ono što projekte LEADER/CLLD razlikuje od drugih je to da ih provode LAG-ovi oslanjajući se na ljude koji žive u ruralnim područjima i na njihovu sposobnost da utvrde što je najprikladnije za njihovu okolinu, kulturu, radne običaje i vještine. Provedbu ovih projekata omogućio je Program ruralnog razvoja RH 2014.-2020. alokacijom sredstava iz Europskog poljoprivrednog fonda za ruralni razvoj za Mjeru 19 – „LEADER-CLLD“. Ova mjera omogućuje rad LAG-ova u aktivnostima implementacije lokalnih razvojnih strategija (Tolić i sur., 2016.).

Cilj istraživanja je analizirati stanje postojećih resursa LAG-a Baranje za provedbu EU projekata, te ukupni materijalni i nematerijalni doprinos lokalnom i ruralnom razvoju Baranje. Pretpostavka ili hipoteza rada je da su LAG-ovi oblici društvene organizacije koji u značajnoj mjeri pridonose lokalnom i ruralnom razvoju, što će se prikazati na primjeru LAG-a Baranje.

2. PREGLED LITERATURE

LEADER je kratica koja označava “vezu među aktivnostima razvoja ruralnoga gospodarstva”. Informacije dobivene evaluacijom LEADERA-a, kao i od dionika iz ruralnih područja, pokazuju prednosti LEADER-a kao alata kojim se postižu rezultati u različitim situacijama i na različitim područjima što pridonosi prilagođavanju ruralnih politika specifičnim potrebama pojedinih ruralnih prostora. Ohrabrujući sudjelovanje na lokalnoj razini u stvaranju i provedbi strategija održivog razvoja, ovaj pristup razvija sve veći utjecaj na buduće ruralne politike koje ujedno uključuju i poticajnu politiku za razvoj ruralnog turizma (Tolić i Markotić Krstinić, 2015.).

Riječ LAG je skraćenica od Lokalna akcijska grupa (engl. Local action group). LAG predstavlja grupu partnera u smislu provedbe održivog lokalnog razvoja, to je partnerstvo individua i organizacija iz javnog i civilnog sektora za provedbu zajedničkih aktivnosti sa svrhom ostvarivanja socijalnih, ekonomskih i ekoloških ciljeva.“ (Tolić, S. 2009.). LAG ima za cilj objediniti napore različitih dionika pri izradi lokalne razvojne strategije sa zadatkom „povlačenja“ što više sredstava iz EU strukturnih fondova.

Pristup LEADER oslanja se na sedam principa: 1) teritorijalna podjela – pristup temeljen na području, 2) pristup od dolje prema gore, 3) partnerstvo bazirano na različitim dionicima, 4) inovativnost, 5) integrirani razvoj, 6) umrežavanje i suradnja, 7) lokalno financiranje i upravljanje (IlakPeršurić i sur., 2009., Tolić i sur, 2016.).

LAG-ovi su službeno registrirane udruge prema Zakonu o udrugama, ali s posebnim uvjetima koje svaki LAG treba ispuniti kako bi se mogao akreditirati u Ministarstvu poljoprivrede za provedbu Mjere 19. Stvaranje lokalnih partnerstva započinje povezivanjem lokalnih dionika iz sva tri sektora, (javni, privatni,civilni), te na razini odlučivanja privatni partneri i udruženja moraju činiti barem 50%lokalnog partnerstva. LAG-ovi su važan dio LEADER pristupa, zadatak im je izrada lokalnih razvojnih strategija te usmjeravanje i praćenje njihove provedbe uključujući korištenjesredstava potpore (Pavić-Rogušić i sur., 2010.)

Danas su hrvatski LAG-ovi najbolje ruralne organizacije na nacionalnoj razini koje imaju razvijene mehanizme za implementaciju modela održivog razvoja malih ruralnih

gospodarstava (Tolić i Markotić-Krstinić, 2015.). Lagovi su dobro umreženi jer su članovi nekoliko ruralnih mreža koje djeluju na nacionalnoj razini. Jedna od tih je LEADER mreža Hrvatske (LMH) koja u svom članstvu okuplja 52 LAG-a i niz drugih ruralnih organizacija. Djelatnici LMH-a su vrlo aktivni na društvenim mrežama i različitim profilima gdje stavljaju različite sadržaje važne za ruralni razvoj, a putem elektroničke pošte redovito informiraju svoje članove o promjenama u zakonskoj regulativi i svemu ostalom što je važno za implementaciju projekata u ruralnom razvoju.

Područje LAG-a je ruralno područje koje ima više od 10.000 a manje od 150.000 stanovnika uključujući manje gradove te gradove s manje od 25.000 stanovnika. (Pavić-Rogošić i sur.,2010.)

LAG-ovi su učinkoviti u poticanju lokalnog i održivog razvoja iz sljedećih razloga: okupljaju i kombiniraju postojeće ljudske i financijske resurse iz javnog, privatnog i civilnog sektora te volontere, udružuju lokalne dionike oko zajedničkih projekata i međusektorskih akcija, kako bi se postigla sinergija, zajedničko vlasništvo te kritična masa potrebna za poboljšanje ekonomske konkurentnosti područja, jačaju dijalog i suradnju između različitih ruralnih dionika, koji često nemaju iskustvo zajedničkog rada, te se tako smanjuju potencijalni konflikti i moderiraju situacije u kojima se dogovaraju rješenja kroz konzultacije i razgovore, kroz interakciju različitih partnera moderiraju proces prilagođavanja i promjene uzimajući u obzir brigu za okoliš, diversifikaciju ruralnog gospodarstva i kvalitetu življenja. (HMRR, 2022.).

Baranja je specifična ruralna regija jer je od Slavonije odvojena rijekom Dravom pa čini jedinstvenu cjelinu. Na području regije Baranja djeluje jedna lokalna akcijska grupa – LAG Baranja sa sjedištem u ruralnom naselju Šećerana, predgrađu grada Beli Manastir (LAG Baranja, 2021.).

U svojem planu aktivnosti LAG-ovi bi trebali pridonijeti uspješnom ostvarivanju ciljeva lokalne strategije razvoja. Novota i sur. (2009.) ističu kako odobrenje prijedloga projekta obično nadahnjuje i donosi pozitivan poticaj svima koji su uložili određeno vrijeme pripremajući ga. Međutim naglašavaju da unatoč tomu što je već osiguranje sredstava za projekt velik korak, pravi posao tek treba početi.

LAG-ovi obuhvaćaju oko 2,5 milijuna stanovnika (57% stanovništva RH), prosječno po LAG-u oko 45.000 stanovnika. LAG-ovi pokrivaju područje oko 51.000 km² (90% ukupne površine RH), prosječno po LAG-u oko 945 km². Hrvatski LAG-ovi obuhvaćaju 536 jedinica lokalne samouprave (122 grada i 414 općina), što čini 96,40% ukupnog broja jedinica lokalne samouprave u Hrvatskoj.

3. MATERIJAL I METODE

Za potrebe pisanja diplomskog rada prikupljana je i proučavana znanstvena i stručna literatura o ruralnom razvoju u Republici Hrvatskoj, hrvatskim lagovima s naglaskom na LAG Baranja te provedenim projektima i njihovom doprinosu razvoju lokalnog područja. Za prikupljanje specifičnim podataka provedeno je empirijsko istraživanje putem ankete, podatci su obrađeni u Excel programu, analizirani i interpretirani u svrhu prikaza rezultata istraživanja.

U radu su korištene metode analize i sinteze, statističke metode, indukcija i dedukcija te metoda deskripcije i komparacije. Navedene metode najvećim dijelom su zastupljene u teorijskom dijelu rada, dok su se za istraživački dio koristile metode uočavanja problema, prikupljanje i obrada podataka, metode ispitivanja, statističke metode i zaključivanje.

Primarni podatci prikupljeni su pomoću ankete u kojoj su sudjelovali članovi LAG-a Baranja na uzorku od 38 ispitanika. Kao sekundarni izvor koristili podatci iz dostupne i relevantne literature - knjige, članci, internetske stranice.

Ispitanici, članovi LAG-a Baranja ispunjavali su anketu s ukupno 19 pitanja koja su se odnosila na njihova mišljenja, provedene projekte i natječaje te o njihovom zadovoljstvu (Privitak 1.).

4. REZULTATI

4.1. LAG Baranja

Lokalna akcijska grupa (LAG) Baranja osnovana je 04. veljače 2010. godine na inicijativu grupe poduzetnika i entuzijasta koji su željeli dati svoj aktivni doprinos promjeni postojećeg stanja i razvoja Baranje. LAG Baranja trenutno broji 61 člana od čega je 14 članova iz javnog sektora, 29 iz gospodarskog sektora i 18 iz civilnog sektora. Organi upravljanja LAG-a Baranja su: skupština, glavni odbor, nadzorni odbor i voditelj ureda LAG-a. LAG Baranja trenutno zapošljava 3 osobe od kojih su dvije osobe zaposlene na neodređeno vrijeme i jednu osobu zaposlenu na određeno vrijeme - voditelj Ureda LAG-a Baranja kao upravljačko tijelo, (LAG Baranja, 2021.)

Najznačajniji prirodni potencijali područja LAG-a Baranja su poljoprivredno zemljište (oranice, vinogradi i voćnjaci, livade i pašnjaci, močvare i trstici), šume i vodni resursi. Dominantna poljoprivredna djelatnost je ratarstvo uz koje se posljednjih godina sve više razvija sektor vinogradarstva i voćarstva.

Glavne gospodarske djelatnosti na području LAG-a Baranja podijeljene su u sektore: poljoprivredu, industriju, pružanje usluga i kontinentalni i ruralni turizam.

Što se tiče komunalne infrastrukture, područje LAG-a Baranja premreženo je elektroenergetskom i energetsom mrežom. Elektroenergetska mreža provedena je u svim naseljima na području LAG-a Baranja. Plinifikacijska mreža na području LAG-a Baranja je razvijena. Plinifikacija je provedena u Gradu Belom Manastiru i svim općinskim središtima, te većim naseljima koja se nalaze uz državnu cestu D-7 (pravac granični prijelaz Duboševica - Osijek) i uz državnu cestu D-212 (pravac Karanac - granični prijelaz Batina), a nije provedena na području općina i u mjestima izvan glavnih cestovnih pravaca (dijelovi područja općina Kneževi Vinogradi, Petlovac, Popovac i Draž).

Područje LAG-a Baranja ima relativno dobro razvijenu kulturnu infrastrukturu u kojoj se mogu održavati društvene i kulturne aktivnosti. U Belom Manastiru djeluju Centar za kulturu Grada Belog Manastira, Osnovna glazbena škola Beli Manastir, Gradska knjižnica koja ima status Središnje knjižnice Mađara u RH te amaterska kazališna skupina. Školska

knjižnica djeluje u sklopu Gimnazije Beli Manastir za sve tri srednje škole, a svaka osnovna škola na području Baranje ima svoju školsku knjižnicu. Gotovo u svim baranjskim mjestima postoje domovi kulture kojima nedostaju stalni sadržaji, a neke domove kulture je potrebno obnoviti, urediti i opremiti. Na području Baranje postoji veliki broj kulturno umjetničkih društava koja nastoje održati tradiciju izvornog folklora i običaja. Multietničnost područja Baranje rezultirala je bogatstvom sačuvanih tradicija i običaja. Brojne kulturne i običajne manifestacije proizašle iz multietničnosti područja. Postale su dio baranjske turističke ponude kao što su: (Petaračke buše, Vinceška, Baranjski bećarac, Slamafest, Akademija blata, Romski bal, Vinski maraton, Jesen u Baranji, Tarda fest i druge (LAG Baranja, 2021.)

LAG Baranja obuhvaća područje od 1.154 km koje u sebe uključuje 10 jedinica lokalne samouprave. Prema popisu stanovnika iz 2011. godine, na području LAG-a Baranja živjelo je 40.355 stanovnika, a prema novom popisu iz 2021. tamo živi 31.017 stanovnika (LAG Baranja, 2021.).

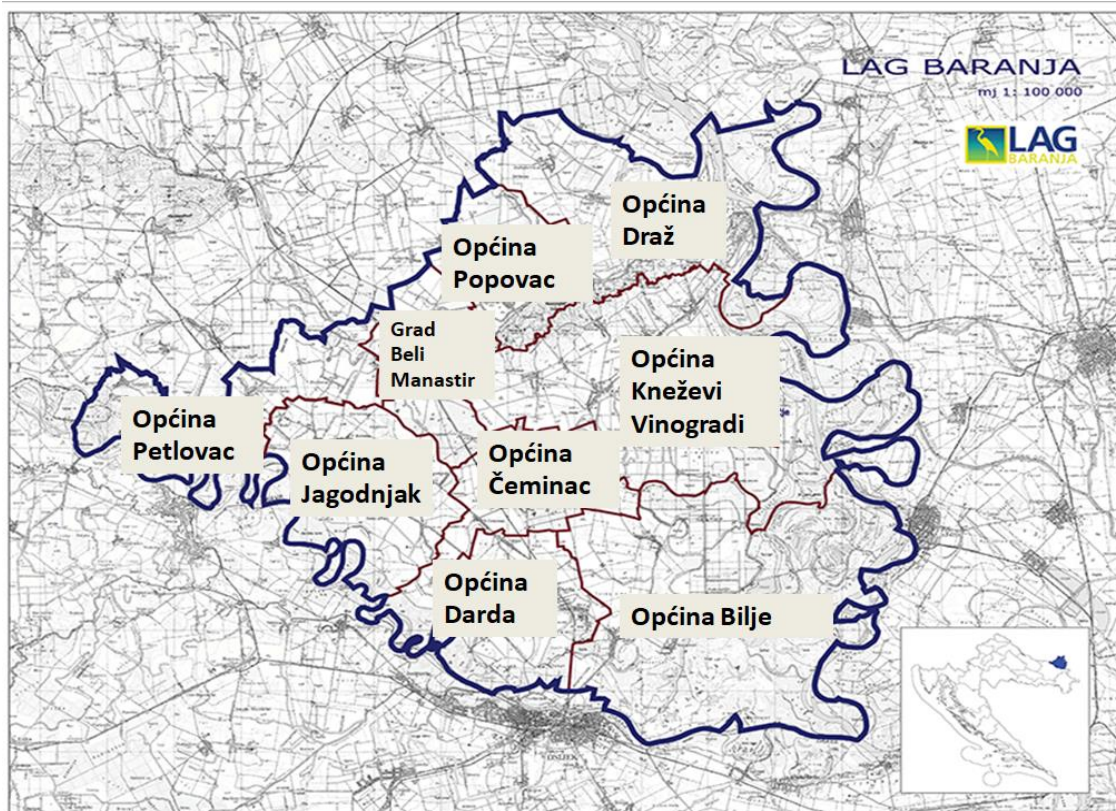
Na području hrvatskih LAG-ova prema popisu stanovništva iz 2011. živjelo je oko 2,5 milijuna stanovnika (57% stanovništva RH), što je prosječno po LAG-u oko 45.000 stanovnika. LAG-ovi pokrivaju područje oko 51.000 km² (90% ukupne površine RH), prosječno po LAG-u oko 945 km². Hrvatski LAG-ovi obuhvaćaju 536 jedinica lokalne samouprave (122 grada i 414 općina), što čini 96,40% ukupnog broja jedinica lokalne samouprave u Hrvatskoj (Tolić i Markotić Krstinić, 2015.). U Hrvatskoj postoji 57 LAG-ova. Položaj LAG-a Baranja na karti hrvatskih LAG-ova je vidljiv na Slici 1.

Slika 1. Položaj LAG-a Baranja

Izvor: <https://nrm.hr/novosti/karta-odabranih-lag-ova-2014-2020/>

LAG Baranja obuhvaća teritorij Grada Beli Manastir, te općine: Bilje, Čeminac, Jagodnjak, Darda, Draž, Kneževi Vinogradi, Petlovac, Popovac te Mjesni odbor Lijeva Obala Drave u sastavu grada Osijeka. (Slika 2.)

Slika 2. Topografski prikaz područja LAG-a Baranja

Izvor: <http://lag-baranja.hr/lag/o-nama>

Demografska kretanja na području Baranje odvijala su se različitim intenzitetom što se odrazilo na strukturne promjene u demografskom, gospodarskom razvoju i sustavu naselja, a odražava se na indeks razvijenosti pojedinih jedinica lokalne samouprave.

Podaci o kretanju stanovništva na području LAG-a Baranja mogu se pratiti od 1857. godine. Gledano kroz povijest, Baranja u razdoblju od 1857. godine bilježi kontinuirani rast stanovnika da bi posljednjih desetljeća, a posebno nakon 1991. godine uslijedio drastičan pad koji se nastavio sve do danas s time da se populacija smanjila ispod početne granice iz 1857. godine. (Lag Baranja, 2021.).

Prema podacima o obrazovnoj strukturi stanovništva na području LAG-a Baranja iz 2011. godine vodljivo je da je od ukupno 33.472 osobe starije od 15 godina čak 2,8% nema nikakvo obrazovanje, dok je 40,8% završilo samo osnovnu školu. Najveći udio u obrazovnoj strukturi zauzima kategorija stanovnika sa završenom srednjom školom

(48,3%), dok je udio stanovnika sa završenim višim i visokim obrazovanjem 7,9%. U usporedbi s obrazovnom strukturom stanovništva prema podacima iz 2001. godine razina obrazovanja se povećala, iako se još uvijek ne može govoriti o zadovoljavajućem stanju, osobito kada se uzme u obzir važnost obrazovanja u funkciji rasta i razvoja područja. Prema podacima iz popisa stanovništva za 2011. godinu od ukupno 40.355 stanovnika na području LAG-a Baranja 10.098 stanovnika odnosno 25,02% ima prihode od stalnog rada. Drugi najveći izvor stalnih sredstava za život čine mirovine koje prima 9.409 stanovnika, odnosno 23,32%, socijalnu naknadu prima 3.742 stanovnika što čini 9,27%, a bez prihoda je 13.446 stanovnika ili 33,32%. Prihode od poljoprivrede ostvaruje 777 osoba ili 1, 93% (LAG Baranja, 2021.).

4.2. Provedba lokalne razvojne strategije LAG-a Baranja

U razdoblju od 2018. do 2022. svi LAG-ovi u Republici Hrvatskoj objavili su ukupno 352 natječaja u vrijednosti 591,7 milijuna kuna. Prosječni broj natječaja je 7 po LAG-u. Ukupno je odabrano 2.717 projekata u vrijednosti 409,6 milijuna kuna. Prosjek po LAG-u iznosi 50 projekata (LAG Baranja, 2022.).

LAG-u Baranja na natječaju za financiranje LAG-ova i provedbu lokalne razvojne strategije (LRS) 2016. godine dodijeljeno je ukupno 8.9433.096,33 kuna (1.194.834,38 euro). Naknadnom odlukom APPRRR-a u kolovozu 2020. Godine LAG-u Baranja su dodijeljena nagradna sredstva za provedbu projekata u iznosu od 1.330.956,00 kuna (177.821,18 euro). Za prijelazno razdoblje 2021. i 2022. godine LAG-u Baranja je dodijeljeno za provedbu Mjere 19 ukupno 4.842.904,22 kune. Nakon dodjele nagradnih sredstava i dodatnih sredstava za prijelazno razdoblje ukupna sredstva LAG-u Baranja za provedbu LRS iznose 15.116.956,55 kuna (2.013.938,50 euro) i raspodijeljena su za provedbu LRS po podmjerama što je vidljivo u Tablici 1. (Izveštaj LAG-a Baranja, 2022.). LEADER/CLLD podmjere su sljedeće:

- Podmjera 19.2. “Provedba operacija unutar CLLD strategije”
- Podmjeru 19.3. “Priprema i provedba aktivnosti suradnje LAG-a“
- Podmjeru 19.4. “Tekući troškovi i animacija”
- Podmjeru 19.1. “Pripremna pomoć”

Tablica 1. Raspodjela alociranih sredstava LAG-u Baranja za Mjeru 19

Naziv podmjere	Iznos alokacije (kn)
Podmjera 19.2	11.758.384,98
Podmjera 19.3	69.442,88
Podmjera 19.4	2.737.200,00
Podmjera 19.1 – izrada nove LRS	100.000,00
Ukupno Mjera 19	15.116.956,55

Izvor: (LAG Baranja, 2022.)

LAG Baranja je svoj prvi natječaj objavio 5. travnja 2018. godine za Mjeru 1.1.4. „Potpora osnaživanju postojećih mikro i malih poljoprivrednih gospodarstava“ koji je sukladan TO 6.3.1. (TO - tip operacije) iz Programa ruralnog razvoja. Ukupan iznos potpora za ovaj natječaj iznosio je 1.562.988,00 kuna. Poslije informativnih radionica u Belom Manastiru, Kneževim Vinogradima i Bilju prijavitelji su mogli doznati sve potrebne informacije.

Od 19. travnja do 21. svibnja 2018. bile su otvorene prijave za ovaj natječaj(Osječka televizija,2018.). Potencijalni korisnici su bili: obiteljska poljoprivredna gospodarstva, obrti registriran za poljoprivrednu djelatnost, trgovačka društva za poljoprivrednu djelatnost izadruga za poljoprivrednu djelatnost. Pravo prijave imali su subjekti ekonomske vrijednosti od 2.000,00 do 8.000,00 eura s područja svih baranjskih općina, Grada Belog Manastira, te dijelova Osijeka, Tvrđavice i Podravlja koji su u LAG-u Baranja od 2016. godine.Na natječaj se prijavilo 29 prijavitelja od kojih je 14 dobilo potporu u iznosu od 15.000,00 eura, odnosno 111.642,00 kuna po prijavitelju. Svrha natječaja je bila pomoći malim poljoprivrednim gospodarstvima u njihovu prijelazu na tržišno orijentiranu proizvodnju, održivom razvoju, uz uključenje članova gospodarstva u rad na poljoprivrednom gospodarstvu i ostvarivanje dovoljno prihoda za dostojanstven život za ostanak na ruralnom području čime se pridonosi smanjenju nezaposlenosti na ruralnom području.

LAG Baranja je u razdoblju 2018.-2022. objavio 11 LAG natječaja (100% alokacije). Na LAG razini odabrano je za financiranje je 84 projekta u vrijednosti 10,4 milijuna kuna (88,14% ukupne alokacije). Kroz provedbu projekata koji su odabrani na LAG natječajima planira se stvaranje 182 radna mjesta. Prosječan iznos raspoloživih sredstava po LAG

natječaju iznosi 1,3 milijuna kuna (LAG Baranja, 2022.).

Najveći iznos dodijeljenih sredstava LAG-u Baranja odnosi se na provedbu lokalne razvojne strategije što se financira iz podmjere 19.2. Raspodjela po 6 tipova operacija, iznos sredstava te postotak odobrenih projekata od ukupno prijavljenih prikazan je u tablici 2.

Tablica 2. Prikaz provedbe Podmjere 19.2.

	Mjera u LRS/ TO u PRR	Iznos sredstava (kn)	% u alokaciji	Broj odabranih projekata LAG	% odabranih projekata	% ugovoreni projekta	Broj završeni projekata	% isplaćenih projekata
1.	M 1.1.4/TO 6.3.1	5.950.513,50	50,61	53	100,00	100,00	30	71,55
2.	M 3.1.1/TO 7.4.1	1.577.871,49	13,42	15	100,00	98,61	14	53,36
4.	M 1.2.1/TO 4.2.1	0,00	0,00	0	0	0	0	0
5.	M 1.1.1/TO 4.1.1	2.730.000,00	23,22	15	100,00	100,00	6	22,90
6.	M 2.1.1/TO 6.4.1	1.500.000,00	12,75	1	9,07	9,07	1	0
Ukupno:		11.758.384,98	100,00	84	88,14	87,75	51	50,33

Izvor: (LAG Baranja, 2022.)

LAG Baranja je odobrio 84 projekata, a APPRRR potvrdila i dodijelila ugovore za svih 84 projekta u vrijednosti od 10,2 milijuna kuna (87,75% ukupne alokacije). U TO 6.3.1. „Potpora razvoju malih poljoprivrednih gospodarstava“ završeno je 30 projekata, isplaćeno je u potpunosti 25 projekata, dok je 28 projekata isplaćeno u iznosu 50% od ukupnog iznosa potpore što iznosi ukupno 4,3 milijuna kuna, odnosno 71,55% alokacije za ovaj tip operacije.

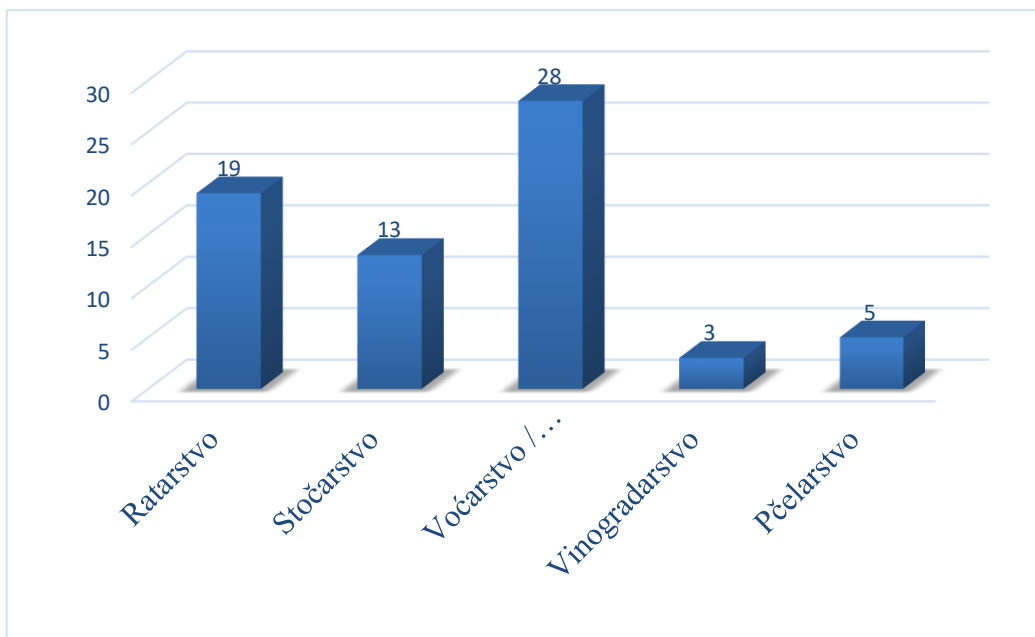
U TO 7.4.1. „Ulaganja u pokretanje, poboljšanje ili proširenje lokalnih temeljnih usluga za ruralno stanovništvo, uključujući slobodno vrijeme i kulturne aktivnosti te povezanu infrastrukturu“ provedeno je 14 projekata od kojih je 8 projekata u vrijednosti od 0,8 mil

kuna (53,36%) u potpunosti isplaćeno. U TO 4.1.1. „Restrukturiranje, modernizacija i povećanje konkurentnosti poljoprivrednih gospodarstava“ u potpunosti je dovršeno i isplaćeno 6 projekata u iznosu od 0,6 milijuna kuna (22,90%), 4 projekta su u drugoj fazi obrade. Na drugom natječaju odabrano je 5 projekata na LAG razini i APPRRR je potvrdila odabir za svih 5 projekata. U TO 4.2.1. „Povećanje dodane vrijednosti poljoprivrednim proizvodima“ objavljena su 2 natječaja, a nije odabran niti jedan projekt jer su tijekom obrade prijavitelji povukli svoje prijave, tako da su planirana sredstva za ovaj tip operacije prebačena za povećanje alokacije za TO 4.1.1. U TO 6.4.1. „Razvoj nepoljoprivrednih djelatnosti u ruralnim područjima“ objavljena su dva natječaja, na prvom natječaju odabrana su dva projekta, a jedan prijavitelj je povukao svoju prijavu u fazi obrade na razini APPRRR. U potpunosti je dovršen 1 projekt i isti se nalazi u pripremnoj fazi za isplatu. U drugom natječaju zaprimljeno je ukupno 5 prijava projekata od kojih su osigurana sredstva za 4 projekta za financiranje (LAG Baranja, 2022.).

4.2.1. Analiza ostvarenih ciljeva i rezultata provedbe lokalne razvojne strategije

U okviru strateškog Cilja 1. „Stvaranje uspješnog konkurentnog gospodarstva i razvoj lokalnih proizvoda s dodanom vrijednosti“ provedeno je 7 natječaja i to 3 natječaja za Mjeru 1.1.4. (TO 6.3.1), 2 natječaja za Mjeru 1.1.1 (TO 4.1.1) i 2 natječaja za Mjeru 1.2.1. (TO 4.2.1.).

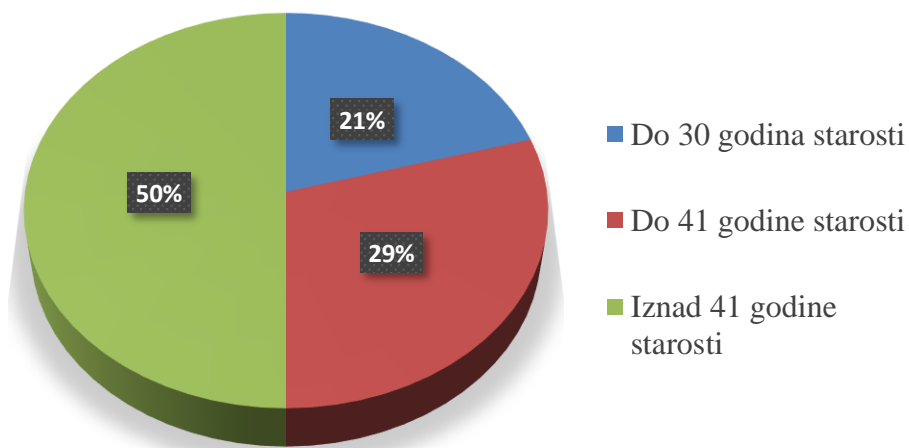
Iz detaljnih podataka o provedba LRS od 2016.-2022. po sektorima ulaganja i odobrenim projektima za mjere u okviru strateškog Cilja 1. „Stvaranje uspješnog konkurentnog gospodarstva i razvoj lokalnih proizvoda s dodanom vrijednosti“ vidljivo je sljedeće: od 68 odobrenih projekata poduzetničkom sektoru najviše projekata (28 projekata) se odnosi na ulaganja u voćarstvo i povrtlarstvo, zatim na ratarstvo (19 projekata) i stočarstvo (13 projekata), (Grafikon 1).

Grafikon 1. Prikaz ulaganja prema sektorima ulaganja

Izvor: LAG Baranja, 2022.

U strukturi ukupnog broja prijavitelja žene kao nositelji projekta su zastupljene u iznosu od 34%, dok su muškarci zastupljeni sa 66%.

Grafikon 2. Dobna struktura prijavitelja

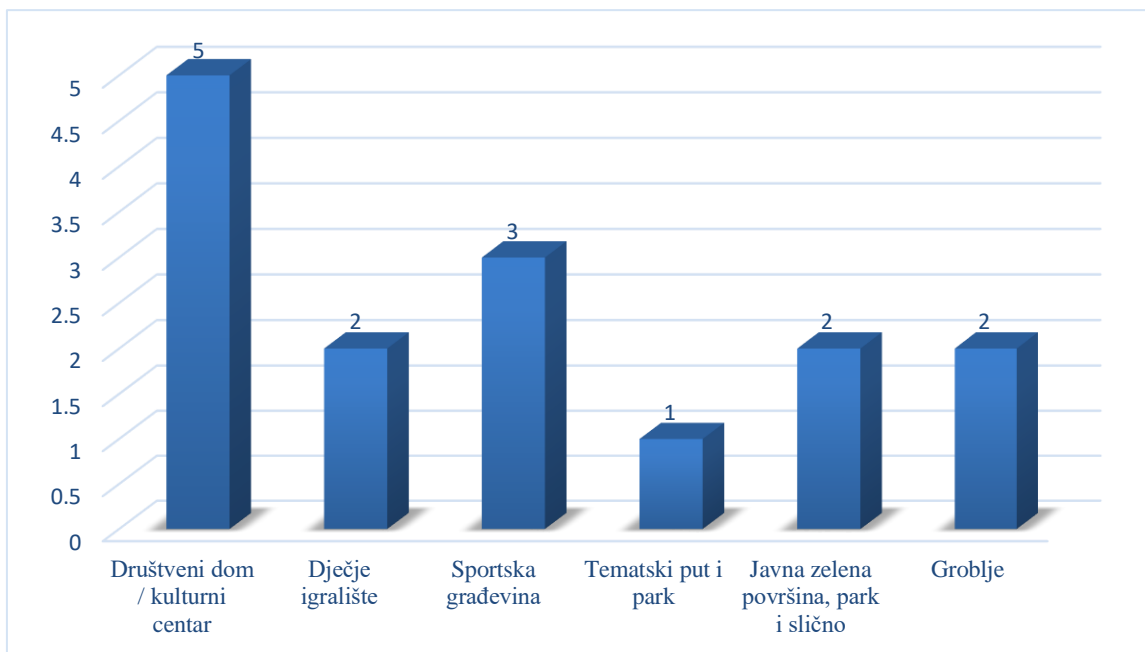
Izvor: LAG Baranja, 2022.

Od 68 odobrenih projekata poduzetničkom sektoru mladi poduzetnici su zastupljeni sa 50%, od čega su kod 14 odabranih projekata nositelji mladi poduzetnici do 30 godina starosti što čini 21%, a kod 20 projekata nositelji su poduzetnici od 30 do 41 godine starosti što čini 29% od ukupnog broja odobrenih projekata (Grafikon 2). Kroz provedene natječaje na

LAG razini većina odobrenih projekata su poduzetnici preko 41 godine starosti (50%). Povećanje ekonomske veličine gospodarstva (EVPG) kod odobrenih projekata ostvareno je nabavkom 359 komada životinja (39 svinja i 320 kokoši nesilica), 60 pčelinjih zajednica, 620 m² novih plastenika, podizanje 16 ha trajnih nasada i kupovine 7,15 ha zemljišta za povećanje ratarske proizvodnje. Modernizacija poslovanja na poljoprivrednim gospodarstvima kojima su odobreni projekti postignuta je nabavkom 32 traktora i ostale poljoprivredne mehanizacije, 84 raznih traktorskih priključaka i 270 komada poljoprivredne i ostale opreme, 220 m² obnovljenih i novoizgrađenih objekata za držanje životinja, 224 m² uređenog poslovnog prostora za proizvodnju i preradu, 5 sustava za navodnjavanje (LAG Baranja, 2022.).

U okviru strateškog Cilja 2. diversifikacija poljoprivrednih djelatnosti, LAG Baranja u razdoblju od 2018. do 2022. godine raspisana su 2 natječaja za Mjeru 2.1.1. (TO 6.4.1). Prvi natječaj objavljen je u prosincu 2020. godine i na njemu su odabrana 2 projekta, od kojih je jedan projekt povučen tijekom odrade u APPRRR. Drugi natječaj objavljen u listopadu 2021. godine na koji je pristiglo 5 prijava projekata i postupak odabira je u tijeku. Sredstva su osigurana za odobravanje 4 projekta. U okviru strateškog Cilja 3. Povećanje kvalitete života podizanjem društvenog i okolišnog standarda u ruralnim sredinama provedena su dva LAG natječaja za Mjeru 3.1.1. (LAG Baranja, 2022.).

Iz podataka prikazanih u Grafikonu 3 o tipu ulaganja kao i vrsti infrastrukture JLS na području LAG-a Baranja vidljivo je da su izvršena ulaganja kako slijedi: od 15 odabranih projekata kod 7 projekata izvršeno je ulaganje u rekonstrukciju i opremanje objekata (društveni domovi, sportski tereni, tematski park, groblja); kod 4 projekta izvršeno je ulaganje u izgradnju i opremanje (dječja igrališta, zelene površine); kod 4 projekta izvršeno je samo opremanje (društveni domovi).

Grafikon 3. Ulaganja JLS prema vrsti infrastrukture

Izvor: LAG Baranja, 2022.

Podatci pokazuju da većinu projekata čine rekonstrukcija društvenih domova i sportskih terena, te izgradnja i opremanje dječjih igrališta i zelenih površina što će se odraziti na povećanje kvalitete života u ruralnim sredinama, te da su projekti usmjereni k ciljanim mladim osobama. Do sada je provedeno 14 projekata od kojih je 8 projekata u vrijednosti od 0,8mil kuna u potpunosti isplaćeno (Općina Kneževi Vinogradi 2, Općina Darda 2, Općina Petlovac 2 i Grad Beli Manastir 1, Općina Jagodnjak 1), za 6 projekata podnesen je zahtjev za isplatu (Općina Draž 2 i Općina Popovac 1, Općina Bilje 2, Grad Beli Manastir 1): U fazi podnošenja zahtjeva za isplatu ostao je samo jedan projekt Općine Jagodnjak (LAG Baranja, 2022.).

4.2.2. Disperzija odobrenih projekata u okviru Cilja 1, Cilja 2 i Cilja 3

U okviru Cilja 1. „Stvaranje uspješnog konkurentnog gospodarstva i razvoj lokalnih proizvoda“ od ukupno 65 odobrenih projekata, najveći broj odobrenih projekata dolazi iz Grada Belog Manastira (14 projekata) i Općine Darda (12 projekata), zatim iz Općine Jagodnjak (9 projekata) i Općine Petlovac (7 projekata), a najmanji broj odobrenih projekata dolazi iz Općine Popovac (3 projekata) i MZ Lijeve obale Drave (2 projekata) (LAG Baranja, 2022.).

U okviru Cilja 2. za potporu razvoju ruralnog turizma i nepoljoprivrednih usluga, provedena su 2 natječaja. Na prvom natječaju odobrena su dva projekta i to iz Općine Bilje jedan, iz Općina Kneževi Vinogradi jedan. Na drugi natječaj pristiglo 5 prijava projekta. Najviše prijava projekta pristiglo je iz Općine Kneževi Vinogradi (3 projekata), iz Općine Bilje (2 projekta) što je i razumljivo jer je u tim općinama najviše razvijen ruralni turizam. Postupak odabira projekta s drugog natječaja je tijekom (LAG Baranja, 2022.).

U okviru Cilju 3. „Povećanje kvalitete života podizanjem društvenog i okolišnog standarda u ruralnim sredinama“ odobreno je od strane LAG-a ukupno 16 projekata s tim da Općina Čeminac nije prijavila niti jedan projekt, Općina Popovac i MZ Lijeva obala Drave prijavile su po jedan projekt, dok su sve ostale općine i Grad Beli Manastir prijavile po 2 projekta. Projekt za MZ Lijeva obala je odbijen na razini APPRRR, tako da je 15 odobrenih projekata konačni broj u ovom natječaju.

Na temelju navedenog može se zaključiti kako disperzija odobrenih projekata po JLS na LAG području nije ujednačena i da je potrebno raditi dodatne napore kako bi se postigla određena razina ujednačenosti (LAG Baranja, 2022.).

4.2.3. Projekti suradnje s drugim LAG-ovima

LAG Baranja je u LRS planirao provedbu 3 projekata suradnje kako je prikazano u tablici. Do sada su prijavljena 2 projekta suradnje i za oba projekta donesena je odluka o odobrenju od strane APPRRR-a. Pregled planiranih projekata suradnje i iznosi planiranih sredstava vidljivi su u Tablici 3.

Tablica 3. Planirani projekti suradnje

R/b	Naziv projekta	Nositelj	Partneri na projektu	Iznos projekta	Udio LAG Baranja
1.	Projekt suradnje 1. „Naše domaće“	LAG Karašica	LAG Baranja LAG Vuka Dunav LAG Strossmayer	382.282,31	89.000,00
2.	Projekt suradnje 2. „Turizmom razvijamo područje“	LAG Moslavina	LAG Međimurski doli i bregi LAG Baranja LAG VIP LAG Papuk LAG Srijem	1.200.000,00	146.000,00
3.	Projekt suradnje 3: Tematsko područje u LRS: Potpora inovacijama osnivanjem edukacijskih centara za stjecanje novih stručnih znanja i vještina za razvoj poljoprivrednih proizvoda	LAG Baranja	LAG Vuka Dunav LAG Adrion LAG Središnja Istra	n/p	105.689,38
4.	Ukupno projekti suradnje:				340.689,39 HRK

Izvor: LAG Baranja, 2022.

Projekt suradnje 1. „Naše domaće“

LAG Baranja prijavio je projekt suradnje „Naše domaće“ u suradnji sa tri LAG-a na području Osječko-baranjske županije, LAG-om Karašica kao nositeljem projekta, LAG-om Vuka-Dunav i LAG-om Strossmayer kao partnerima na projektu. APPRRR je izdala Odluku o odobrenju u rujnu 2019. godine, ukupna vrijednost projekta iznosi 382.282,31 kuna, udio LAG-a Baranja iznosi 89.000,00 kuna. Cilj projekta je brendiranje domaćih lokalnih proizvoda s područja Osječko-baranjske županije u svrhu njihove prepoznatljivosti i prepoznavanja regije kao tradicionalno gastro turističke ponude, oznaka brenda je Golden Panonian Quality. (Slika 3.)

Slika 3. Oznaka brenda Golden PanonianQuality i plakat projekta

Izvor: <http://lag-baranja.hr/lag/>

Projekt se provodi u suradnji s Osječko-baranjskom županijom, Prehrambeno-tehnološkim fakultetom u Osijeku i Fakultetom agrobiotehničkih znanosti u Osijeku. Partneri u projektu naglasili su kako je to prilika za lokalne proizvođače. Kroz provedbu projekta registrirat će se regionalna oznaka kvalitete "Golden Panonian Quality", koju će moći koristiti oni lokalni proizvođači čiji proizvodi zadovolje kriterije prema specifikacijama i pravilniku izrađenom u suradnji s Prehrambeno-tehnološkim fakultetom u Osijeku te izraze želju za sudjelovanjem u sustavu kvalitete lokalnih proizvoda. Očekivani doprinos u ovom projektu je razvoj lokalnih proizvoda i poticanje ulaska u sustav kvalitete uz suradnju sa znanstvenim institucijama (LAG-a Baranja, 2022.).

Projekt suradnje 2. „Turizmom razvijamo područje“

LAG Baranja prijavio je projekt suradnje pod nazivom “Turizmom razvijamo područje“ u suradnji sa još pet kontinentalnih LAG-ova, LAG-om Moslavina, LAG-om Međimurski doli i bregi, LAG-om VIP, LAG-om Papuk i LAG-om Srijem koji imaju međusobno zajedničke i prepoznatljive karakteristike područja - parkove prirode, vinogorja, kulturne znamenitosti i obilježja. APPRRR je izdala Odluku o odobrenju projekta u mjesecu listopadu 2020. godine. Nositelj projekta je LAG Moslavina, planirani iznos projekta je

1.221.498,00 kuna, a udio LAG-a Baranja je 146.000,00 kuna. Projekt je usmjeren na promociju i izgradnju identiteta područja, jačanje prepoznatljivosti i konkurentnosti turističke ponude na područjima LAG-ova partnera, povećanje vidljivosti turističkih atrakcija te na razmjenu iskustava putem edukacija, radionica, konferencija, događanja, primjera dobre prakse i sl.

Prva aktivnost u LAG-u Baranja održana je u lipnju 2021. godine kada su održane dvije tematske radionice „Cekeri tradicija na moderan način“ u Belom Manastiru u Etnološkom centru baranjske baštine i u Karancu na Seoskom gospodarstvu „Ivica i Marica“ na kojima su predstavnice udruga žena iz LAG-a Međimurski doli i bregi prezentirale izradu prepoznatljivog i tradicionalnog međimurskog proizvoda „cekera“ na moderan način. Pored navedenog organizirana su tri dvodnevna studijska putovanja na područje LAG-a Međimurski doli i bregi, LAG-a Virovitički prsten i LAG-a Papuk (u mjesecu srpnju i rujnu) gdje su LAG-ovi domaćini predstavili najznačajnije turističke potencijale svoje regije za razvoj ruralnog turizma. Na svakom studijskom putovanju sudjelovalo je oko 75 sudionika, prosječno po 15 sudionika iz svakog LAG-a. Očekivani doprinos projekta je stjecanje znanja i prijenos iskustva u izradi strategije o razvoju turizma na lokalnom području i promocija specifičnosti područja pojedinih LAG-ova kao zajednički doprinos razvoju kontinentalnog turizma. Logo projekta je vidljiv na slici 4. (LAG-a Baranja, 2022.).

Slika 4. Logo projekta „Turizmom razvijamo područje“

Izvor: <http://lag-baranja.hr/lag/>

Projektom suradnje iz tematskog područja 3 – „Potpora inovacijama osnivanjem edukacijskih centara za stjecanje novih stručnih znanja i vještina za razvoj poljoprivrednih proizvoda“, LAG Baranja planira iskoristiti sredstva za projekte suradnje iz kvote novih sredstava koja su odobrena u 2021. godini za funkcioniranje LAG-ova u prijelaznom razdoblju i pripremiti projekt s ciljem osnivanja edukacijskog centra za stjecanje novih znanja i vještina za razvoj poljoprivrednih proizvoda u prostoru Udruženja Baranja gdje već postoje određeni resursi i znanja za proizvodnju začinske paprike i drugih poljoprivrednih proizvoda. U projekt se planira uključiti Fakultet agrobiotehničkih znanosti u Osijeku koji već ima uspostavljenu suradnju sa Udruženjem Baranja na sličnim projektima, a suradnja bi se proširila i na druge poljoprivredne proizvode. Ovim projektom LAG Baranja planira okupiti lokalne proizvođače poljoprivrednih proizvoda s ciljem njihovog daljnjeg educiranja za razvoj proizvoda, ulazak u sustave kvalitete i primjenu novih načina prodaje (e -prodaja) (LAG-a Baranja,2022.).

4.2.4. Provedba programa LEADER (CLLD) u prijelaznom razdoblju

Prijelazno razdoblje je vrijeme nakon 2021. koje se odnosi na mjere za otklanjanje posljedica krize uzrokovane bolešću COVID-19 za poljoprivredu i ruralni razvoj (Službeni list EU, 2020.). LAG-u Baranja za prijelazno razdoblje 2021. i 2022. godine dodijeljeno je za provedbu Mjere 19 „Potpora lokalnom razvoju u okviru inicijative LEADER/CLLD“ ukupno 4.842.904,22 kune za provedbu LRS uz slijedeći raspored sredstava:

- Podmjera 19.2. Provedba operacija unutar CLLD strategije u iznosu 3.613.641 kuna,
- Podmjeru 19.3. Priprema i provedba aktivnosti suradnje LAG-a u iznosu 180.682 kuna,
- Podmjeru 19.4. Tekući troškovi i animacija u iznosu 948.580 kuna,
- Podmjeru 19.1. Pripremna pomoć u iznosu 100.000,00 kuna.

Odobrena sredstva dodjeljivana su kroz tri objavljena natječaja u 2021. godini (LAG Baranja, 2022.):

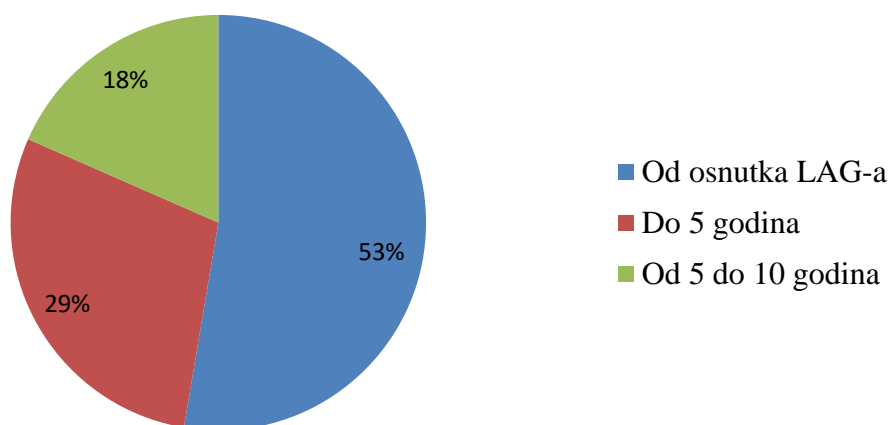
- Natječaj za Mjeru 1.1.4. “Potpora osnaživanju postojećih mikro i malih poljoprivrednih gospodarstava” (TO 6.3.1.) koji je završen, odabrano je 23 projekta,
- Natječaj za Mjeru 1.1.1. “Potpora povećanju konkurentnosti i tržišne učinkovitosti” (TO 4.1.1.) koji je završen , odabrano je 5 projekta,
- Natječaj za Mjeru 2.1.1. “Potpora razvoju ruralnog turizma i nepoljoprivrednih usluga“

(TO 6.4.1) koji je u tijeku, pristiglo je 5 prijava projekta, osigurana sredstva su za 4 projekta.

4.3. Rezultati provedenog istraživanja

Anketno istraživanje provedeno je ispitivanjem stavova i mišljenja članova LAG-a Baranja provedeno je u kolovozu i rujnu 2022. Anketi je preko linka „Google forms“ pristupilo ukupno 38 članova LAG-a koji su odgovorili na 19 postavljenih pitanja (Prilog 1.). Rezultati istraživanja prikazani su u daljnjem radu pomoću grafikona i tablica.

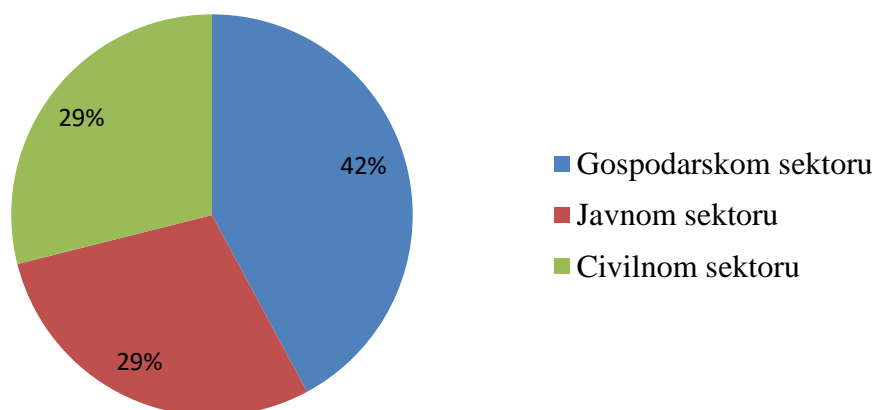
Prvo pitanje je glasilo „Koliko dugo ste član LAG-a Baranja?“

Grafikon 4. Dužina članstva u LAG-u Baranja

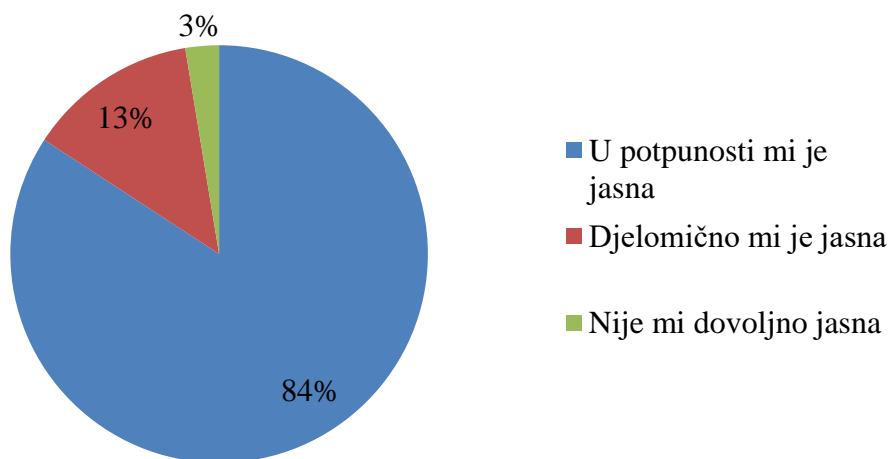
Iz grafikona 4. vidimo kako je više od pola ispitanika, odnosno 53% član LAG-a Baranja od samog osnutka. Njih 29% su članovi do 5 godina a 18% ispitanih su članovi LAG-a od 5 do 10 godina.

Drugo pitanje je glasilo „Kojem sektoru pripadate?“ Jednak broj ispitanika (29%) je na pitanje o sektoru kojem pripada odgovorilo da je to civilni ili javni sektor, dok je najveći postotak, 42% onih koji pripadaju gospodarskom sektoru (Grafikon 5).

Grafikon 5. Struktura članstva prema sektorima

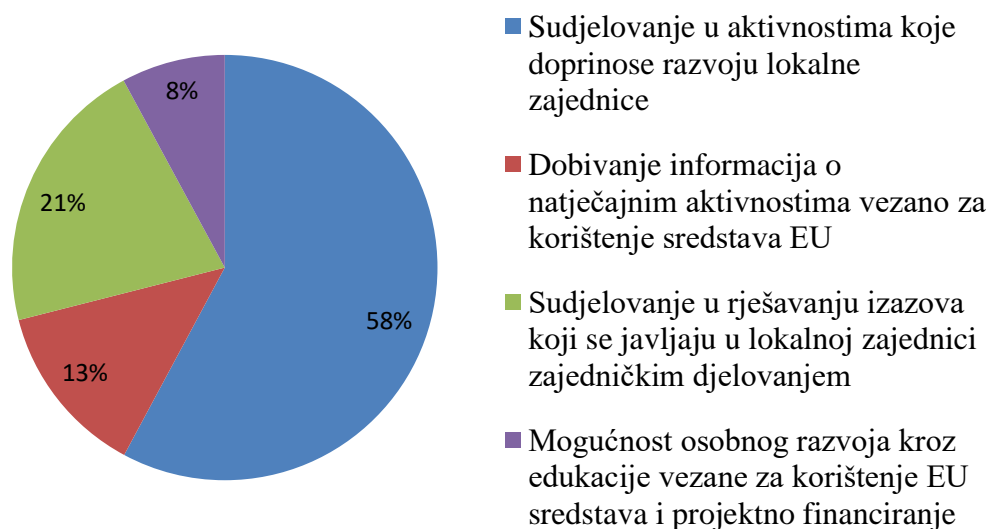
U trećem pitanju, ispitanici su odgovarali koliko im je jasna uloga LAG-a lokalnoj zajednici. Od ukupno 38 ispitanih, njih 32, odnosno 84% odgovorilo kako im je u potpunosti jasna uloga, 5 ispitanika (13%) je odgovorilo kako im je djelomično jasna uloga, dok jedan ispitanik (3%) se izjasnio kako mu uloga LAG-a u lokalnoj zajednici nije dovoljno jasna (Grafikon 6).

Grafikon 6. Prepoznavanje uloge LAG-a

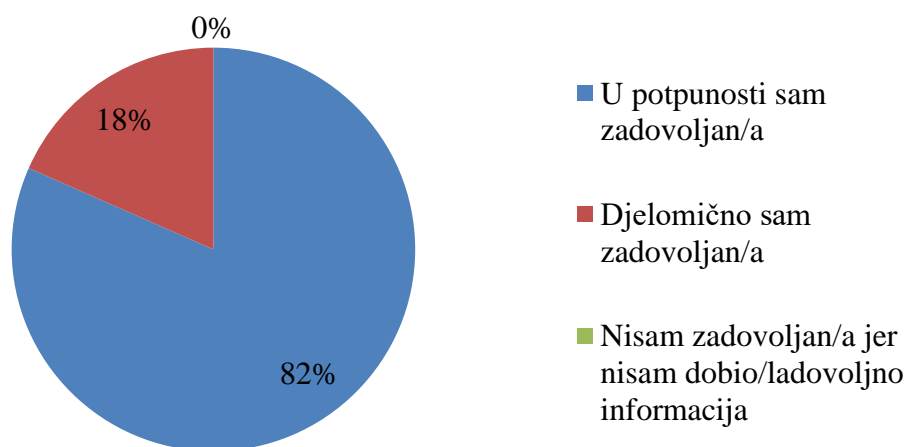
Distribucija odgovora na pitanje „Što Vas je najviše motiviralo da postanete član LAG-a?“ - Najveći broj ispitanika, njih čak 58% je odgovorilo da je to zbog sudjelovanja u raznim aktivnostima koje doprinose razvoju lokalne zajednice. Od ostalih odgovora, 21% ispitanika je odgovorilo da je to zbog sudjelovanja u rješavanju izazova koji se javljaju u lokalnoj zajednici zajedničkim djelovanjem civilnog, javnog i gospodarskog sektora. 13%

ispitanika je odgovorilo da je to zbog dobivanja informacija o natječajnim aktivnostima vezano za korištenje sredstava EU te najmanje ispitanika, njih 8% je odgovorilo da je to zbog mogućnosti osobnog razvoja kroz edukacije vezane za korištenje EU sredstava i projektno financiranje (Grafikon 7.).

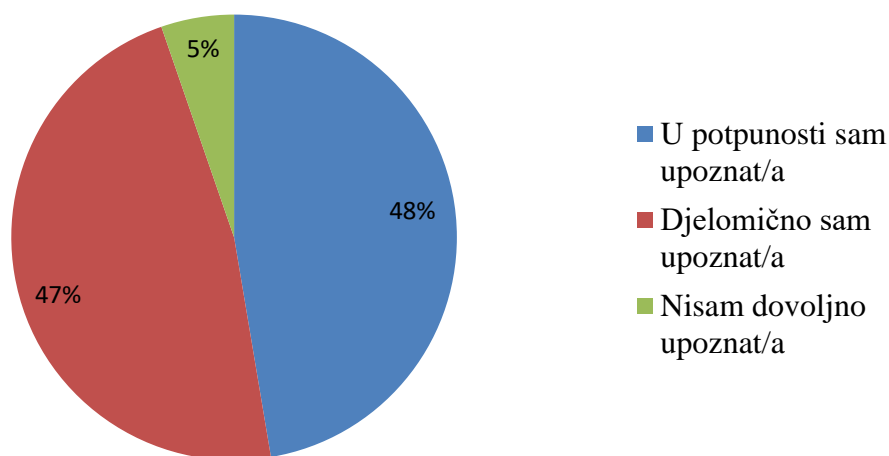
Grafikon 7. Motivacija za članstvo u LAG-u

Distribucija odgovora na pitanje - u kojoj mjeri ste zadovoljni s informacijama koje dobivate od LAG-a vezano za mogućnost projektnog financiranja iz sredstava EU, velika većina, njih 82% je odgovorilo da je u potpunosti zadovoljno, dok 18% ispitanika je djelomično zadovoljno. Nitko od ispitanika nije odgovorio da nije zadovoljan jer nije dobio dovoljno informacija (Grafikon 8.).

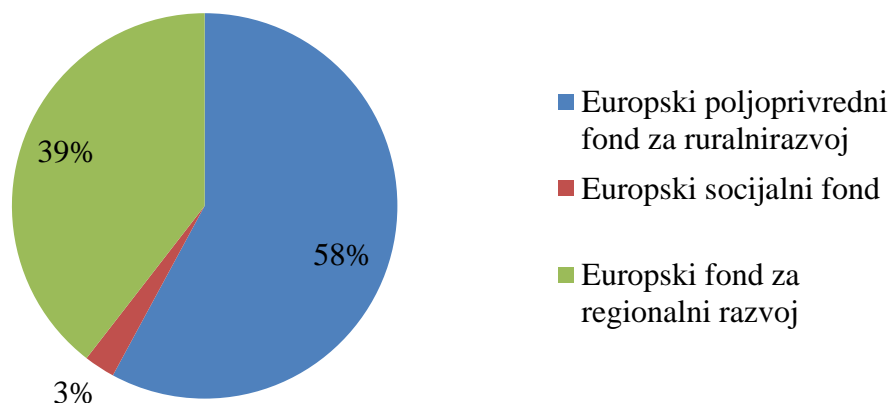
Grafikon 8. Zadovoljstvo dobivanjem informacija od strane LAG-a

Distribucija odgovora na pitanje - u kojoj mjeri ste upoznati sa provedbom lokalne razvojne strategije LAG-a Baranja za razdoblje 2014.-2020., jednak broj ispitanika, njih 47% odgovorilo kako je u potpunosti ili djelomično upoznato sa provedbom Lokalne razvojne strategije, dok 5% ispitanika nije dovoljno upoznato (Grafikon 9).

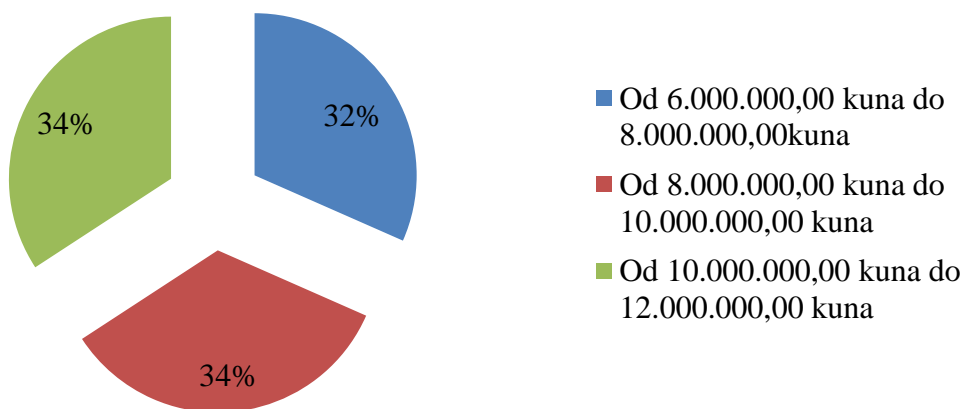

Grafikon 9. Upoznatost s provedbom LRS

Distribucija odgovora na pitanje - znate li iz kojeg se fonda u najvećoj mjeri financira rad LAG-a Baranja, više od pola ispitanika, točnije njih 58% misli da je to Europski poljoprivredni fond za ruralni razvoj, dok 39% ispitanika misli da je iz Europskog fonda za regionalni razvoj a samo jedan ispitanik (3%) misli da je to Europski socijalni fond (Grafikon 10).

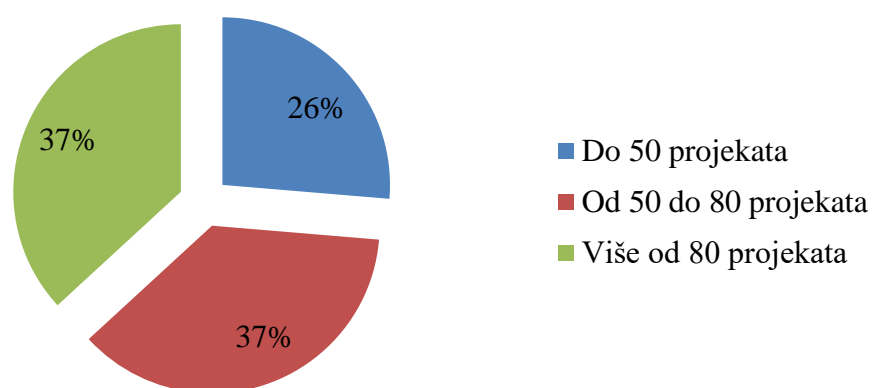
Grafikon 10. Znanje o izvorima financiranja

Grafikon 11. Poznavanje iznosa sredstava za financiranje LAG-a

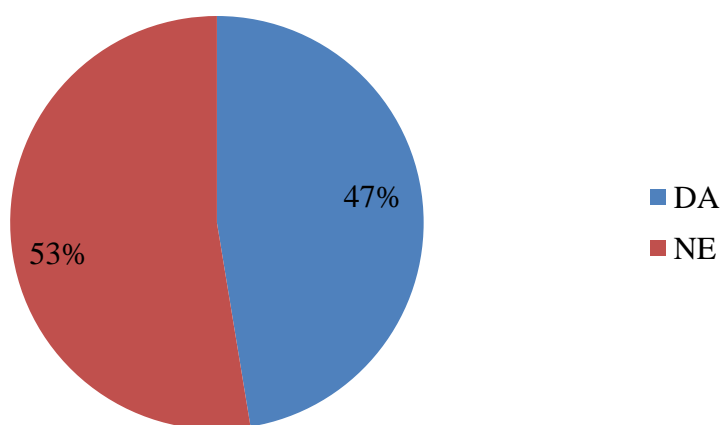
Distribucija odgovora na pitanje - je li Vam poznat okvirni iznos sredstava koji je LAG Baranja realizirao kroz natječaje na LAG razini, svi ispitanici su odgovorili skoro podjednako za svaki ponuđeni odgovor. Njih 34% misli da je to iznos od 6.000.000,00 kuna do 8.000.000,00 kuna ili od 8.000.000,00 do 10.000.000,00 kuna, dok 32% ispitanika misli da je to od 10.000.000,00 kuna do 12.000.000,00 kuna (Grafikon 11).

Distribucija odgovora na pitanje - je li Vam poznat okvirni broj projekata koje je LAG Baranja odabrao na LAG natjecajima, odgovori su grupirani u 3 podjednake grupe kako je vidljivo na Grafikonu 12.

Grafikon 12. Znanje o broju provedenih projekata u LAG-u

Distribucija odgovora na pitanje - jeste li se do sada prijavili na neki od LAG natječaja LAG-a Baranja, 47% je odgovorilo potvrdno, a 53 % s ne (Grafikon 13).

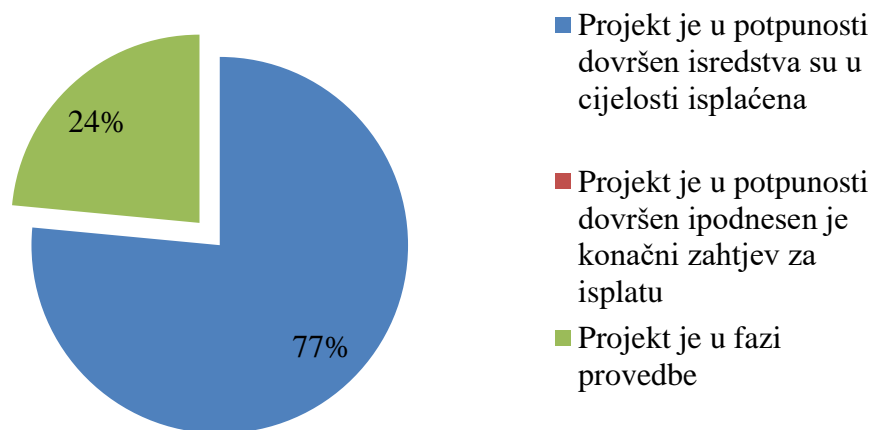
Grafikon 13. Učestalost prijave projekata

Tablica 4. Potpore poduzetnicima

Podmjera	%
1.1.4. Potpora osnaživanju postojećih mikro i malih poljoprivrednih gospodarstava (TO 6.3.1.)	47,1%
Mjera 1.1.1. Potpora povećanju konkurentnosti i tržišne učinkovitosti (TO 4.1.1.)	5,9%
Mjera 1.2.1. Potpora poljoprivrednicima za ulaganje u proizvodnju proizvoda s dodanom vrijednosti (TO 4.2.1.)	0%
Mjera 2.1.1. Potpora razvoju ruralnog turizma i nepoljoprivrednih usluga (TO 6.4.1.)	5,9%
Mjera 3.1.1. Potpora za ulaganja u društvenu infrastrukturu i proširenje lokalnih temeljnih usluga (TO 7.4.1.)	41,2%

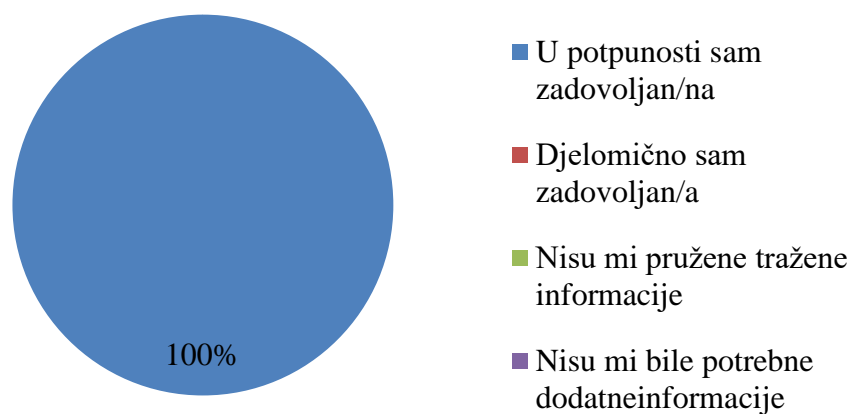
Prema Tablici 4. vidimo kako se najviše ispitanika prijavilo za mjeru 1.1.4. Potpora osnaživanju postojećih mikro i malih poljoprivrednih gospodarstava (TO 6.3.1.), zatim 41,2% ispitanika se prijavilo za mjeru 3.1.1. Potpora za ulaganja u društvenu infrastrukturu i proširenje lokalnih temeljnih usluga (TO 7.4.1.), za mjeru 2.1.1. Potpora razvoju ruralnog turizma i nepoljoprivrednih usluga (TO 6.4.1.) i mjeru 1.1.1. Potpora povećanju konkurentnosti i tržišne učinkovitosti (TO 4.1.1.) se prijavio jednak broj ispitanika, odnosno 5,9%.

Grafikon 14. Faza provedbe projekta

Izvor: Obrada autora

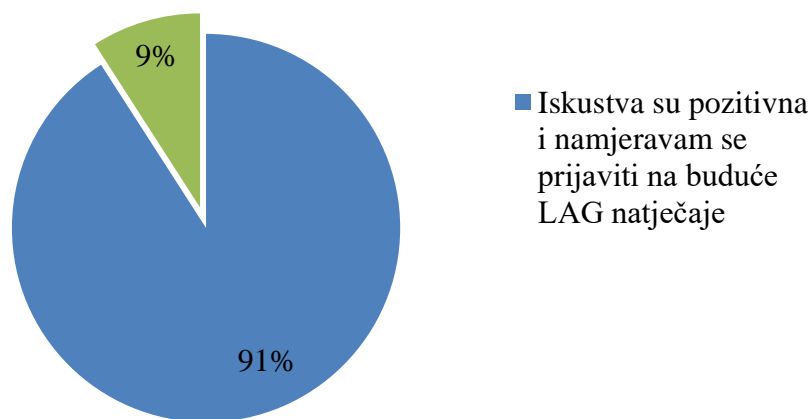
Grafikon 14. se odnosio na pitanje faze u kojoj se nalazi projekt od ispitanika. 77% ispitanika je odgovorilo da im je projekt u potpunosti dovršen te da su sredstva u cijelosti isplaćena a 24% ispitanika je odgovorilo da je projekt u fazi provedbe.

Grafikon 15. Zadovoljstvo radom ureda LAG-a Baranja

Izvor: Obrada autora

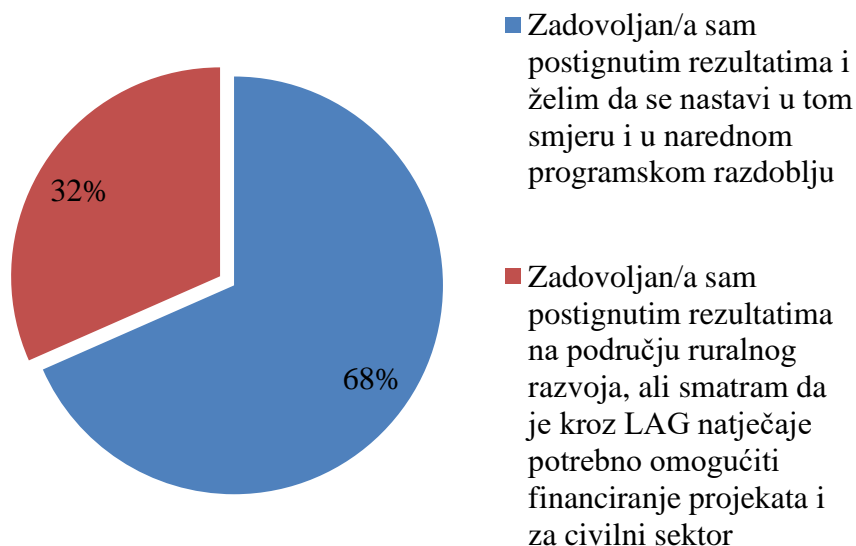
Iz Grafikona 15. možemo vidjeti kako su svi ispitanici odgovorili kako su zadovoljni pruženim informacijama od strane Ureda LAG-a Baranja vezano uz provedbu odabranog projekta.

Grafikon 16. Namjera za prijavu na LAG natječaje

Izvor: Obrada autora

Namjeru prijave na nove natječaje izrazilo je 91% ispitanika koji su odgovorili da su iskustva pozitivna i namjeravaju se prijaviti na buduće LAG natječaje, dok 9% ispitanika nije zainteresirano za provedbu projekta na LAG natječajima niti se namjerava prijaviti u budućnosti. (Grafikon 16)

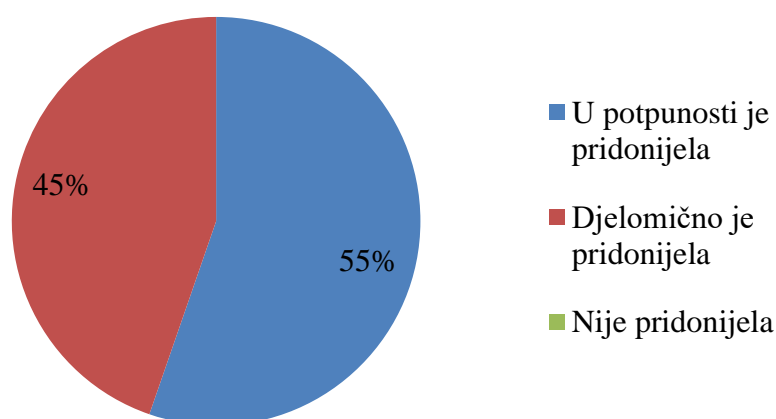

Grafikon 17. Utjecaj LAG-a Baranja na razvoj lokalne zajednice

Izvor: Obrada autora

Grafikon 17 prikazuje kako 68% ispitanika na pitanje „Navedite svoje mišljenje o utjecaju LAG-a Baranja na razvoj lokalne zajednice u ruralnoj sredini“ je odgovorilo da je

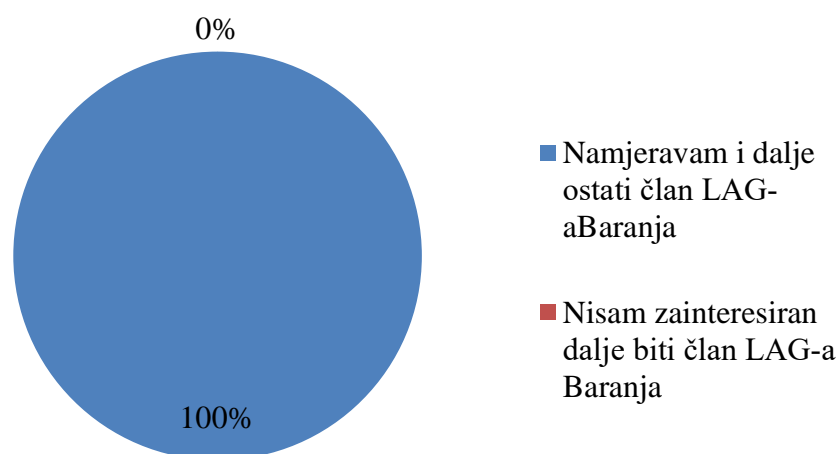
zadovoljno postignutim rezultatima i žele nastaviti u tom smjeru i u narednom programskom razdoblju, a 32% ispitanika je zadovoljno postignutim rezultatima na području ruralnog razvoja, ali smatra da je kroz LAG natječaje potrebno omogućiti financiranje projekata i za civilni sektor. Nitko od ispitanika nije odgovorio da nije zadovoljan postignutim rezultatima.

Grafikon 18. Stavovi o doprinosu LAG-a Baranja razvoju lokalne zajednice

Izvor: Obrada autora

Grafikon 18 prikazuje da 55% ispitanika smatra kako je dosadašnja uloga LAG-a Baranja u potpunosti pridonijela razvoju lokalne zajednice na ruralnom području, dok 45% ispitanika misli da je djelomično pridonijela.

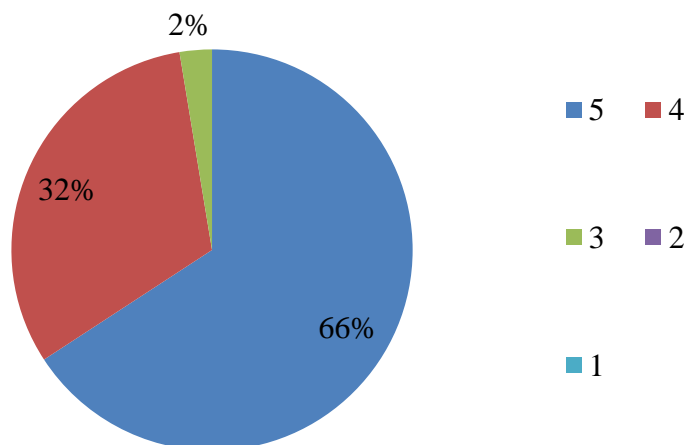

Grafikon 19. Namjera o članstvu

Izvor: obrada autora

Svi ispitanici su odgovorili da i dalje žele ostati članovi LAG-a (Grafikon 19).

Prema Grafikonu 19. vidimo kako je svih 38 ispitanika, odnosno 100% njih odgovorilo kako i dalje namjerava ostati član LAG-a Baranja.

Grafikon 20. Ocjena dosadašnjeg rada LAG-a Baranja

Izvor: Obrada autora

Najviše ispitanika, njih 66% bi ocijenilo s ocjenom 5 dosadašnji rad LAG-a Baranja i njegovu ulogu u razvoju lokalne zajednice, od ostalih ocjena, 4 je dalo 32% ispitanika a s ocjenom 3 rad LAG-a je ocijenilo 3% ispitanika (Grafikon 20).

Na posljednjem pitanju u anketi, ispitanici su mogli napisati komentar ili sugestiju kako bi se mogao poboljšati rad LAG-a Baranja. Neki od dobivenih odgovora prikazani su u Tablici 5.

Tablica 5. Komentari i sugestije kako poboljšati rad LAG-a Baranja

<ul style="list-style-type: none">
• Više zaposlenih u LAG-u. Previše je toga za napraviti uz projekte i pripremu strategija te tekućih stvari.
<ul style="list-style-type: none">
• Više sredstava preraspodijeliti jačanju konkurentnosti privatnog sektora
<ul style="list-style-type: none">
• Sa članstvom i radom u LAG-u Baranja sam naučila svrhu potrebe i ostvarene rezultate za razvoj LZ u Baranji ,ali kako radim u Civilnom sektoru nisam zadovoljna jer do sad nismo imali nikakvu pomoć realizirati, tako da predlažem u okviru dosadašnjih rezultata.
<ul style="list-style-type: none">
• Obavezno uvrstiti financijsku pomoć za rad Civilnog sektora na način da se OPG-ovi obavežu sa malim financijskim postotkom pomoći u radu civilnog sektora.
<ul style="list-style-type: none">
• Mirovna grupa „Oaza“ jeste član LAG-a, ali budući da nismo sudjelovali u natjecajima nismo niti bili potpuno uključeni u sam rad u svrhu postojanja da što potpuno i podržavamo i smatramo jako korisnim.
<ul style="list-style-type: none">
• Više sredstava za ulaganje u ozbiljnije razvojne projekte
<ul style="list-style-type: none">
• Nastaviti i dalje kvalitetno raditi i zadržati rejting među najuspješnijim LAG-vima na razini RH

4. RASPRAVA

Nakon provedenog istraživanja može se ocijeniti da Lokalne akcijske grupe uvelike pridonose ruralnom i lokalnom razvoju na području na kojem djeluju, kroz provedbu svojih projekata, povlačenjem bespovratnih sredstava u okviru provedbe lokalne razvojne strategije. Navedeno potvrđuju dosadašnja istraživanja (Tolić i Markotić-Krstinić, 2015; Tolić i sur. (2019.) gdje su rezultati istraživanja pokazali da su LAG-ovi značajno pridonijeli rastu izvorno skromnih proračuna malih općina, da imaju značajan utjecaj na povećanje zaposlenosti, kao i značajan utjecaj na socijalnu zajednicu.

Ispitanici kroz provedenu anketu su također iskazali svoje mišljenje gdje više od 50% ispitanika s područja djelovanja LAG-a Baranja smatra da je dosadašnja uloga LAG-a pridonijela razvoju lokalne zajednice u ruralnom području te su zadovoljni dosadašnjim radom LAG-a, i žele da se nastavi u tom smjeru u narednom programskom razdoblju. Sukladno tome, Katona-Kovács i sur. u svom radu (2011) navode kako EU LEADER inicijativa tijekom nekoliko posljednjih desetljeća igra značajnu ulogu u razvoju ruralnih područja Europe. LEADER program je poseban jer čini blisku suradnju i povezanost s ljudima koji žive u ruralnim područjima, te spaja ljude kako bi mogli što lakše razmijeniti svoja iskustva i znanja, informirati se te stvoriti osjećaj pripadnosti jednoj većoj cjelini kao što je LAG.

Projekti pridonose gospodarskom i socijalnom razvoju ruralnih područja i unapređenju kvalitete života čime se potiče ostanak stanovništva u ruralnom području o čemu govori i Štambak i sur., (2002.) kako skladni razvitak cijele države uključuje prosperitetan, zdrav i komforan život stanovnika ruralnog prostora. S tim ciljem valja onda poticati ostanak na selu, makar skromnim ali sigurnim, redovitim ulaganjem u životni standard na selu.

5. ZAKLJUČAK

Ruralni razvoj podrazumijeva očuvanje i bolju iskorištenost prirodnih resursa koji su usmjereni razvoju ruralnih područja kako bi taj prostor učinili aktivnijim i poželjnijim mjestom za život. U tome važnu ulogu imaju LAG-ovi koji putem LRS-a uz korištenje sredstava potpore imaju velike mogućnosti usmjeravanja razvoja ruralnih područja. LAG-ovi su lokalno partnerstvo javnog, privatnog i civilnog sektora kroz izradu LRS-a i provedbu projekata unapređuju ruralno područje. Oni su prvi u nizu od ideje do realizacije projekata s ruralnih područja jer znaju što je najbolje za razvoj njihovog područja.

Lokalne akcijske grupe su temeljni alat za razvoj ruralnih područja i pripremu lokalnih razvojnih strategija pod vodstvom zajednice u okviru LEADER pristupa. LEADER upravo želi istaknuti posebnost nekog ruralnog područja i pružiti mogućnost financiranja projekata koji njeguju poduzetništvo, očuvanje prirodnih resursa i krajolika kao i tradicijske vrijednosti.

Za Baranju kao ruralnog područja od velikog je značaja osnivanje LAG-a Baranja 2010. godine. Odobreni i realizirani projekti pridonijeli su lokalnom razvoju zajednice što je vidljivo iz odobrenih i realiziranih projekata. Nositelji malih poljoprivrednih gospodarstava koji su ostvarili potporu najbolji su promotori aktivnosti LAG-a Baranja i LEADER metode.

LAG Baranja postao je prepoznatljiva i relevantna udruga na svom području koju respektiraju drugi LAG-ovi kroz partnerstva i projekte suradnje, ali i tijela nadležna za provedbu LEADERA: APPRRR i Ministarstvo poljoprivrede.

Lokalna razvojna strategija LAG-a Baranja provodi se kvalitetno i u skladu s rokovima i planiranom dinamikom što potvrđuje činjenica da članovi LAG-a, njih 38 koji su sudjelovali u anketnog istraživanju izražavaju zadovoljstvo i imaju pozitivne stavove glede rada LAG-a Baranje kao i njegovog doprinosa ruralnom i lokalnom razvoju.

6. POPIS LITERATURE

Znanstveni članci

1. Ilak Peršurić, A., Juraković, L. & Trošt, K. (2009) Leader programi i njihova funkcija u ruralnom razvoju. U: Marić, S. & Lončarić Zdenko (ur.) Zbornik radova 44. hrvatskog i 4. međunarodnog simpozija agronoma.
2. Katona-Kovacs, J., High, C., Nemes, G. (2011.) „Importance of Animation Actions in the Operation of Hungarian Local Action Groups“, *European Countryside*, 4, 227-240
3. Novota, S., Vlašić, I., Velinova, R., Geratlier, K., Borissova, O. (2009.): *Europski fondovi za hrvatske projekte, središnji državni ured za razvojnu strategiju i koordinaciju fondova Europske unije*, Zagreb
4. Pavić-Rogošić, L., Jelić Mück, V., Haken, R., Pelikan, J., Mamula, P. (2010): *Zajedno za održivi razvoj ruralnih područja - Priručnik za provedbu pristupa LEADER u Hrvatskoj*. Hrvatska mreža za ruralni razvoj, 2010., 94
5. Štambuk M., Rogić I., Mišetić A., (2002.): *Prostor iza: Kako modernizacija mijenja Hrvatsko selo*, Institut društvenih znanosti Ivo Pilar, Zagreb
6. Tolić, S., Gašparović, Đ., Matic, P. (2016): *Lokalni razvoj vođen zajednicom na području LAG-a Šumanovci // Agriculture in Nature and environment protection / Rašić, S. i Mijić, P. (ur.). Osijek: Glas Slavonije*, 2016. str. 56-61
7. Tolić, S., Januš, T., Markotić Krstinić B. (2019): *CLLD approach to local development programming. Book of abstracts, 1st International conference on practical and theoretical implications of LEADER/CLLD approach in South-East Europe*, Opatija, 2019., 9
8. Tolić, S., Kaminski, R. (2009.): *Politika ruralnog razvoja: hrvatska i poljska LEADER iskustva. Poljoprivreda u zaštiti prirode i okoliša, 2. Međunarodni znanstveno-stručni skup*, Vukovar, 2009., plenarno izlaganje, 214-224
9. Tolić, S., Markotić Krstinić, B. (2015.): *Implementation of Leader Measures of Rural Development in Croatia. Journal of Hygienic Engineering and Design*, Vol.10, 2015, str 41-48

Internetski izvor

10. *Ministarstvo poljoprivrede (2013): LEADER za ruralno područje. Ministarstvo poljoprivrede, Uprava za stručnu podršku razvoju poljoprivrede, 2013.*
<https://www.savjetodavna.hr/2013/05/27/leader-za-ruralno-podrucje/>, pristupljeno:

15.9.2022.

11. Nacionalna ruralna mreža, Mjera 19-LEADER. <https://nrm.hr/clld/mjera-19/>, pristupljeno: 5.9.2022.
12. LAG Baranja (2021): Lokalna razvojna strategija za razdoblje od 2014. do 2020. i prijelazno razdoblje 2021. i 2022. LAG Baranja, 2021., 66
13. LAG Baranja (2022.) : Izvještaj o provedbi Lokalne razvojne strategije LAG-a Baranja za razdoblje 2016-2022. LAG Baranja, 2022., 4-20
14. HMRR (2022): Što je LAG?. Hrvatska mreža za ruralni razvoj: <https://hmrr.hr/leader/sto-je-lag>, pristupljeno: 17.9.2022.
15. Osječka TV (2018): O LAG natječaju. (10.4.2018.) Dnevnik Osječke televizije, video materijal http://lag-baranja.hr/lag/images/DNEVNIK_10_04_2018_Osjecka_televizija.mp4, pristupljeno: 17.9.2022.
16. Službeni list EU (2020): Uredba Vijeća (EU) 2020/2094. <https://nrm.hr/files/sites/2/EURI-uredba-2094-2020.pdf>, pristupljeno: 17.9.2022.

7. SAŽETAK

Ruralno područje u Republici Hrvatskoj obuhvaća više od 91,6% teritorija. Napredak ruralnog razvoja Baranje bilježimo iz godine u godinu. Lokalne akcijske grupe (LAG-ovi) su oblici društvene organizacije koji u značajnoj mjeri doprinose lokalnom i ruralnom razvoju kroz svoje provedene projekte. LAG Baranja je u razdoblju 2018.-2022. proveo 11 LAG natječaja. Kroz Lokalnu razvojnu strategiju, LAG Baranja je nastojao podići konkurentnost malih poljoprivrednih gospodarstava, razviti prepoznatljive lokalne proizvode s dodanom vrijednosti i umrežiti proizvođače lokalnih proizvoda sa pružateljima usluga u ruralnom turizmu te poboljšati kvalitetu života na selu uz očuvanje okoliša i promoviranje prirodnih resursa. Na temelju istraživanja koje je provedeno i rezultata, može se zaključiti kako su ispitanici zadovoljni provedenim projektima LAG-a Baranja i njihovim rezultatima te su mišljenja da je to imalo veliki utjecaj i doprinos na razvoj lokalne zajednice u ruralnoj sredini. Ono na čemu još treba poraditi je svakako povećati alokaciju sredstava kako bi se mogao povećati broj projekata te raspodjela novčanih sredstava u korist javnog i civilnog sektora.

8. SUMMARY

The rural area in the Republic of Croatia covers more than 91.6% of the territory. We record the progress of rural development in Baranja year after year. Local action groups (LAGs) are forms of social organization that significantly contribute to local and rural development through their implemented projects. LAG Baranja is in the period 2018-2022. conducted 11 LAG tenders. Through the Local Development Strategy, LAG Baranja sought to raise the competitiveness of small farms, develop recognizable local products with added value and network producers of local products with service providers in rural tourism and improve the quality of life in the countryside while preserving the environment and promoting natural resources. Based on the research that was conducted and the results, it can be concluded that the respondents are satisfied with the implemented projects of LAG Baranja and their results, and they are of the opinion that it had a great impact and contribution to the development of the local community in the rural environment. What still needs to be worked on is certainly to increase the allocation of funds in order to increase the number of projects and the distribution of funds in favor of the public and civil sectors.

9. PRILOZI

Prilog 1. Anketa

Koliko dugo ste član LAG-a Baranja?

Od osnutka Lag-a

Do 5 godina

Od 5 do 10 godina

Kojem sektoru kao član LAG-a pripadate?

Gospodarskom sektoru

Civilnom sektoru

Javnom sektoru

Koliko Vam je jasna uloga LAG-a u lokalnoj zajednici?

U potpunosti mi je jasna

Djelomično mi je jasna

Nije mi dovoljno jasna

Što Vas je najviše motiviralo da postanete član LAG-a?

Sudjelovanje u aktivnostima koje doprinose razvoju lokalne zajednice

Dobivanje informacija o natječajnim aktivnostima vezano za korištenje sredstava EU

Sudjelovanje u rješavanju izazova koji se javljaju u lokalnoj zajednici zajedničkim djelovanjem civilnog, gospodarskog i javnog sektora

Mogućnost osobnog razvoja kroz edukacije vezane za korištenje EU sredstava i projektno financiranje

U kojoj mjeri ste zadovoljni sa informacijama koje dobivate od LAG-a vezano za mogućnost projektnog financiranja iz sredstava EU?

U potpunosti sam zadovoljan/a

Djelomično sam zadovoljan/a

Nisam zadovoljan/a jer nisam dobio/la dovoljno informacija

U kojoj mjeri ste upoznati sa provedbom Lokalne razvojne strategije LAG-a Baranja za

razdoblje 2014.-2020.?

U potpunosti sam upoznat/a

Djelomično sam upoznat/a

Nisam dovoljno upoznat/a

Znate li iz kojeg se fonda u najvećoj mjeri financira rad LAG-a Baranja?

Europski poljoprivredni fond za ruralni razvoj

Europski socijalni fond

Europski fond za regionalni razvoj

Je li Vam poznat okvirni iznos sredstava koji je LAG Baranja realizirao kroz natječaje na LAG razini?

Od 6.000.000,00 kuna do 8.000.000,00 kuna

Od 8.000.000,00 kuna do 10.000.000,00 kuna

Od 10.000.000,00 kuna do 12.000.000,00 kuna

Je li Vam poznat okvirni broj projekata koje je LAG Baranja odabrao na LAG natječajima?

Do 50 projekata

Od 50 do 80 projekata

Više od 80 projekata

Jeste li se do sada prijavili na neki od LAG natječaja LAG-a Baranja?

Ukoliko na ovo pitanje odgovorite sa NE, molimo Vas da preskočite pitanja od 11. do 14.

Ukoliko na ovo pitanje odgovorite sa DA, molimo Vas da odgovorite na sva pitanja u ovom upitniku.

DA

NE

Ukoliko ste se prijavili na neki od LAG natječaja, navedite mjeru za koju ste se prijavili.

Ukoliko ste potvrdno odogovorili na pitanje broj 10., molimo Vas da odgovorite i na ovo pitanje.

Mjera 1.1.4. Potpora osnaživanju postojećih mikro i malih poljoprivrednih gospodarstava (TO 6.3.1.)

Mjera 1.1.1. Potpora povećanju konkurentnosti i tržišne učinkovitosti (TO 4.1.1.)

Mjera 1.2.1. Potpora poljoprivrednicima za ulaganje u proizvodnju proizvoda s dodanom vrijednosti (TO 4.2.1.)

Mjera 2.1.1. Potpora razvoju ruralnog turizma i nepoljoprivrednih usluga (TO 6.4.1.)

Mjera 3.1.1. Potpora za ulaganja u društvenu infrastrukturu i proširenje lokalnih temeljnih uluga (TO 7.4.1.)

Ukoliko Vam je projekt odabran na nekom od LAG natječaja, u kojoj fazi provedbe se trenutno nalazi?

Ukoliko ste potvrdno odgovorili na pitanje broj 10., molimo Vas da odgovorite i na ovo pitanje.

Projekt je u potpunosti dovršen i sredstva su u cijelosti isplaćena

Projekt je u potpunosti dovršen i podnesen je konačni zahtjev za isplatu

Projekt je u fazi provedbe

Koliko ste zadovoljni sa pruženim informacijama od strane Ureda LAG-a Baranja vezano uz provedbu odabranog projekta?

Ukoliko ste potvrdno odgovorili na pitanje broj 10., molimo Vas da odgovorite i na ovo pitanje.

U potpunosti sam zadovoljan/na

Djelomično sam zadovoljan/a

Nisu mi pružene tražene informacije

Nisu mi bile potrebne dodatne informacije

Smatrate li da će Vam stečena dosadašnja iskustva u provedbi projekata LAG-a biti motiv za prijavu na LAG natječaje u narednomo programskom razdoblju?

Ukoliko ste potvrdno odgovorili na pitanje broj 10., molimo Vas da odgovorite i na ovo pitanje.

Iskustva su pozitivna i namjeravam se prijaviti na buduće LAG natječaje

Nemam dovoljno iskustva u provedbi projekata, ali se namjeravam prijaviti na buduće LAG natječaje

Nisam zainteresiran/a za provedbu projekta na LAG natječajima niti se ne namjeravam

prijavljivati u budućnosti

Navedite svoje mišljenje o utjecaju LAG-a Baranja na razvoj lokalne zajednice u ruralnoj sredini.

Zadovoljan/a sam postignutim rezultatima i želim da se nastavi u tom smjeru i u narednom programskom razdoblju

Zadovoljan/a sam postignutim rezultatima na području ruralnog razvoja, ali smatram da je kroz LAG natječaje potrebno omogućiti financiranje projekata i za civilni sektor

Nisam zadovoljan/a postignutim rezultatima

Smatrate li da je dosadašnja uloga LAG-a Baranja pridonijela razvoju lokalne zajednice na ruralnom području?

U potpunosti je pridonijela

Djelomično je pridonijela

Nije pridonijela

Namjeravate li i dalje ostati član LAG-a Baranja u narednom programskom razdoblju?

Namjeravam i dalje ostati član LAG-a Baranja

Nisam zainteresiran dalje biti član LAG-a Baranja

Kojom ocjenom od 1 do 5 biste ocijenili dosadašnji rad LAG-a Baranja i njegovu ulogu u razvoju lokalne zajednice?54321

Ukoliko imate komentar ili sugestiju kojom bismo mogli poboljšati rad LAG-a Baranja molimo Vas da navedete svoj prijedlog.

10. POPIS TABLICA

	Naslov tablice	
Tablica 1	Raspodjela alociranih sredstava LAG-u Baranja za Mjeru 19	11
Tablica 2	Prikaz provedbePodmjere 19.2.	12
Tablica 3	Planirani projekti suradnje	18
Tablica 4.	Potpore poduzetnicima	28
Tablica 5.	Komentari i sugestije kako poboljšati rad LAG-a Baranja	33

11. POPIS SLIKA

	Naziv slike	
Slika 1.	Položaj LAG-a Baranja	8
Slika 2.	Topografski prikaz područja Baranja	9
Slika 3.	Oznaka Brenda Golden PanonianQuallity i plakat projekta	19
Slika 4.	Logo projekta „Turizmom razvijamo područje“	20

12. POPIS GRAFIKONA

	Naziv grafikona	
Grafikon 1	Prikaz ulaganja prema sektorima ulaganja	14
Grafikon 2	Dobna struktura prijavitelja	14
Grafikon 3	Ulaganja JLS prema vrsti infrastrukture	16
Grafikon 4	Dužina članstva u LAG-u Baranja	22
Grafikon 5	Struktura članstva prema sektorima	23
Grafikon 6	Prepoznavanje uloge LAG-a	24
Grafikon 7	Motivacija za članstvo u LAG-u	24
Grafikon 8	Zadovoljstvo dobivanjem informacija od strane LAG-a	25
Grafikon 9	Upoznatost s provedbom LRS	26
Grafikon 10	Znanje o izvorima financiranja	26
Grafikon 11	Poznavanje iznosa sredstava za financiranje LAG-a	27
Grafikon 12	Znanje o broju provedenih projekata u LAG-u	27
Grafikon 13	Učestalost prijave projekata	28
Grafikon 14	Faza provedbe projekta	29
Grafikon 15	Zadovoljstvo radom ureda LAG-a Baranja	30
Grafikon 16	Namjera za prijavu na LAG natječaje	30
Grafikon 17	Utjecaj LAG-a Baranja na razvoj lokalne zajednice	31
Grafikon 18	Stavovi o doprinosu LAG-a Baranja razvoju lokalne zajednice	31
Grafikon 19	Namjera o članstvu	32
Grafikon 20	Ocjena dosadašnjeg rada LAG-a Baranja	32

TEMELJNA DOKUMENTACIJSKA KARTICA

Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku
Fakultet agrobiotehničkih znanosti Osijek
Sveučilišni diplomski studij, smjer Agroekonomika

Diplomski rad

Projektni doprinos Lokalne akcijske grupe Baranja u lokalnom i ruralnom razvoju
Marija Maršić

Sažetak:

Ruralno područje u Republici Hrvatskoj obuhvaća više od 91,6% teritorija. Napredak ruralnog razvoja Baranje bilježimo iz godine u godinu. Lokalne akcijske grupe (LAG-ovi) su oblici društvene organizacije koji u značajnoj mjeri doprinose lokalnom i ruralnom razvoju kroz svoje provedene projekte. LAG Baranja je u razdoblju 2018.-2022. proveo 11 LAG natječaja. Kroz Lokalnu razvojnu strategiju, LAG Baranja je nastojao podići konkurentnost malih poljoprivrednih gospodarstava, razviti prepoznatljive lokalne proizvode s dodanom vrijednosti i umrežiti proizvođače lokalnih proizvoda sa pružateljima usluga u ruralnom turizmu te poboljšati kvalitetu života na selu uz očuvanje okoliša i promoviranje prirodnih resursa. Na temelju istraživanja koje je provedeno i rezultata, može se zaključiti kako su ispitanici zadovoljni provedenim projektima LAG-a Baranja i njihovim rezultatima te su mišljenja da je to imalo veliki utjecaj i doprinos na razvoj lokalne zajednice u ruralnoj sredini. Ono na čemu još treba poraditi je svakako povećati alokaciju sredstava kako bi se mogao povećati broj projekata te raspodjela novčanih sredstava u korist javnog i civilnog sektora.

Rad je izrađen pri: Fakultet agrobiotehničkih znanosti Osijek

Mentor: izv. prof. dr. sc. Snježana Tolić

Broj stranica: 45

Broj grafikona i slika: 24

Broj tablica: 4

Broj literaturnih navoda: 16

Broj priloga: 1

Jezik izvornika: hrvatski

Ključne riječi: Lokalna akcijska grupa Baranja, LEADER/CLLD, projekti

Datum obrane: 29.09.2022

Stručno povjerenstvo za obranu:

1. izv. prof. dr. sc. Tihana Sudarić, predsjednik
2. izv. prof. dr. sc. Snježana Tolić, mentor
3. dr. sc. Olgica Klepač, član

Rad je pohranjen u: Knjižnici Fakulteta agrobiotehničkih znanosti Osijek, Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku, Vladimira Preloga 1.

BASIC DOCUMENTATION CARD

Josip Juraj Strossmayer University of Osijek
Faculty of Agrobiotechnical Sciences Osijek
University Graduate Studies, Agroecconomics

Graduate thesis

Project contribution Local action group Baranja to local and rural development

Marija Maršić

Summary:

The rural area in the Republic of Croatia covers more than 91.6% of the territory. We record the progress of rural development in Baranja year after year. Local action groups (LAGs) are forms of social organization that significantly contribute to local and rural development through their implemented projects. LAG Baranja is in the period 2018-2022. conducted 11 LAG tenders. Through the Local Development Strategy, LAG Baranja sought to raise the competitiveness of small farms, develop recognizable local products with added value and network producers of local products with service providers in rural tourism and improve the quality of life in the countryside while preserving the environment and promoting natural resources. Based on the research that was conducted and the results, it can be concluded that the respondents are satisfied with the implemented projects of LAG Baranja and their results, and they are of the opinion that it had a great impact and contribution to the development of the local community in the rural environment. What still needs to be worked on is certainly to increase the allocation of funds in order to increase the number of projects and the distribution of funds in favor of the public and civil sectors.

Thesis performed at: Faculty of Agrobiotechnical Sciences Osijek

Mentor: PhD Snježana Tolić, Associate Professor

Number of pages: 45

Number of figures and pictures: 24

Number of tables: 4

Number of references: 16

Number of appendices: 1

Original in: Croatian

Key words: Local action group Baranja, LEADER, projects

Thesis defended on date: 29.09.2022

Reviewers:

1. PhD Tihana Sudarić, Full Professor, president
2. PhD Snježana Tolić, Associate Professor, mentor
3. PhD Olgica Klepač, Post doctoral Researcher, mentor

Thesis deposit date: Library, Faculty of Agrobiotechnical Sciences Osijek, Josip Juraj Strossmayer University of Osijek, Vladimira Preloga 1.